National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A 0N4

Received June 17 1987

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Second class mail registration number — 1089.

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 47 (3339) XXXVI aastakäik | Teisipäeval, 23. juunil 1987 — Tuesday, June 23, 1987 | Üksiknumbri hind 75 centi

„Tallinna Festival" edukas

Möödunud nädalalõpul toimus Toronto Eesti Majas rahvatantsurühm „Kungla" poolt korraldatud ja EKN'u poolt toetatud kolmeõhtuline rahvapidu, mida nimetati „Tallinna Festival 87". Neljapäeval toimus ka „Miss Tallinna" valimine. Pühapäevaks oli ette nähtud „isadepäeva brunch".

Pidu käis korraga kolmes saalis. Tänava-uksest sisse minnes tembeldas kena näitsik pääsmeraamatu, kuhu oli nelja eripäeva (neljapäeva, reede ja laupäeva õhtud ja pühapäeva pealelõuna) daatumid märgitud.

Esimesena vaatasime väiksesse saali, kus toimus filminäitamine ja õllejoomine. Hiljem esinesid seal muusikamehed ja vist ka lauljad. Publik näis koosnevat nooremast rahvast.

Keskmises saalis serveeriti jooke ja suupisteid. Sinna olid ka asetatud lauad, kuhu võis mugavalt istuda ja oma einetamist jätkata. Mõned toolid olid isegi meie sissemineku ajal (kell 9.00 õhtul) veel saadaval.

Suures saalis oli käimas „Miss Tallinna" valimine. Kaheksa näitsikut oli laval üles rivistatud, kuid saali sissepääs oli raske. See oli täis laudade ääres istuvaid inimesi ja ukseavades seisjatest tuli tõepoolest otse „läbi trügida", enne kui saali sisse pääses.

Kui väike vaheaeg tuli, pääsesimegi laua äärde istuma ja üks kena näitsik ilmus kohe välja meie soovide järgi küsima. Serveeriti õlut ja mitut sorti jooke — saadaval oli ka juba paljudel „festivalidel" tuttavaks ja popularseks saanud „rolling Estonian".

Kuulsime, et võistlejad on läinud end „ümber rõivastama," rahvariietesse, et siis tagasi tulla ja laval eestikeelsetele küsimustele vastata. Sest neid pidi vaagitama mitte ainult ihu-iludusse, vaid ka vaimuteravuse ja eesti keele oskuse järele. Neljaliikmeline zhürii (3 meest ja üks naine) pidid selle raske töö ära tegema. Rääkisime zhürii liikme, Eesti Maja esimehe Osvald Piil'iga, kes kaebas et ülesanne on väga raske ja keeruline — neiud on ilusad ning kõik räägivad head eesti keelt.

Vahepeal tulid lavale „Kalev Estienne" naisvõimlejad ja nad tegid tõesti suurepärase „show" — nii rühmadena, paarides kui ka üksikult. Lendasid pallid, lehvisid lindid, keerlesid rõngad. Ning sähvatasid fotokaamerate välktuled.

Siis ilmusid tagasi need kaheksa noort neidu, kes „Miss Tallinna" tiitlit pürgisid. Kuna olime nende pildid juba varem oma lehe veer-

(Järg lk. 10)

Uus BATUN'i juhatus. Istuvad vasakult paremale: Anne Treimanis; president dr. Heino Ainso; Baiba Rudzitis-Pinnis ja Sirje Ainso. Seisavad vasakult paremale: Dalia Bulvicius, Judita Sedaitis; abipresident Ginte Damusis; Margers Pinnis; büroo-juhataja Mara Treimanis-Visners; Raimonds Kerno; Ints Rupners; Paul Luedig; Urmas Wompa; sekretär Andres Jüriado.

Tulumaksud madalamaks?

OTTAWA (Sun) — Kanada rahaminister Michael Wilson oma neljapäevaõhtuses sõnavõtus lubas Kanada keskklassi tulumaksukoormat kergendada ja rikkad korporatsioonid (ärifirmad) sundima täit koormust kandma. Kuid igaüks peab rohkem müügimakse maksma. Kriitikud ütlevad, et Wilson ühe käega annab ja teisega võtab tagasi. Umbes 600.000 madala sissetulekuga inimest ning 250.000 puhkepalgalist vabastatakse tulumaksudest. Vanad saavad ka 550-dollarilise individuaal-tulumaksu-krediidi. Kuid vaatlejad arvavad, et keskklassi maksukoormus ei lähe mitte kergemaks, vaid hoopis vastupidi, kuna kaotatakse nõndanimetatud „päästeaugud" (loopholes) ning maksumaksjad jagunevad tulevikus ainult kolme kategooriasse. Kuigi tulumakse ülekanadaliselt vähendatakse järgmiseks aastaks umbes 1,7 miljardi võrra, võetakse kõrgemate müügimaksude arvel hoopis rohkem tagasi. Föderaalvalitsuse üldsissetulek tõuseb umbes 2,7 miljardi dollari võrra, ütlevad kriitikud.

Baltlased Läti vabadussamba ees

Riia demonstratsioonidel arreteeriti 12 inimest

Nagu oma lehe eelmises numbris pealkirja all „Nõukogude teismelised protestivad" (lk. 3) mainisime, toimusid Riias möödunud nädalal (14., 15. ja 16. juunil) demonstratsioonid, millest ka eestlased ja leedulased osa võtsid.

Esimene demonstratsioon oli mõeldud 14. juuni 1941 küüditatute mälestamiseks ja see pidi toimuma Riia südalinnas pühapäeval, 14. juunil kell 2 ja 4 vahel p.l. Lätlased olid ka organiseerinud sama-aegseid demonstratsioone üle terve Läänemaailma.

Okupatsiooni-võimud mobiliseerisid kolm selle aktsiooni algatajat sõjaväkke. Kaks saadeti reserv-väelastena Lätist minema, kuna kolmas neist arreteeriti mobilisatsiooni-käsust kõrvale hoidmise eest. See mees, erimeelne nimega Rozkalns, vabanes alles hiljuti vanglast. Nüüd tuli tal jälle trellide taha minna. Nad kõik kuulusid gruppi, mis nimetab end „Helsingi 86" ning nõuab N. Liidus inimõiguste austamist.

Kuigi ettenähtud demonstratsiooni-ajaks Riias mingi spordifestival välja kuulutati, demonstreerisid südalinnas umbes 1000 inimest. Nende hulgas oli leedulasi ja ka umbes 50-isikuline eestlaste delegatsioon kellegi Heino Laane juhtimisel. Demo algas kell 4 p.l. pärast festivali lõppemist ja seda näidati ka Läti TV saates „Panorama", mis spordi-pidustusi kattis. Saates nimetati demonstrante „huligaanideks".

Peakõnelejaks demo raames oli keegi Silgrauds (nimi on umbkaudne, telefoni kaudu saadud), kes olevat varem-vangistatud Rozkalns'i naiseisa. Silgrauds protestis oma väimehe arreteerimise vastu ja nõudis Helsingi kokkuleppe lõppaktis raamistatud inimõiguste austamist N. Liidus. Ta tuletas ka meelde 1941. aastal ilma mingi seadusliku aluseta küüditatuid, kelle hulgas oli palju naisi ja lapsi. (46 aastat tagasi küüditati 15.000 lätlast).

Siis marsiti „vabadusmonumendi" juurde, mis Läti Föderatsiooni esindaja dr. Linard Lukss'i kohaselt on veel vabariigi-aegne. Sinna asetati paljud lillepärjad. Osal pärjalintidel olnud sõnastusi, mis võimudele ei meeldinud — tekkinud rüselusi kui miilitsad pärjalindid konfiskeerisid.

(Järg lk. 8)

Kalev-Estienne

esineb 26. juunil kell 7.30
Minkler Auditooriumis, Seneca College'i Finch Campus'es

Piletid saadaval kohapeal, hind $7.00, lapsed alla viie aasta vabad.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane,
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd.
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Tegevtoimetaja: Arvi Tinits. **Toimetaja:** Olaf Kopvillem

Toimetuse kolleegium: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

Telefonid: toimetus 733-4550, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 733-4551 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni

Tellimishinnad Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $60.—, poolaastas $34.— ja veerandaastas $18.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $111.—, $60.—, $31.—

Tellimishinnad väljaspool Kanadat: aastas $80.—, poolaastas $44.— ja veerandaastas $23.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $115.—, $62.—, $32.—, mujal välismaal $140.—, $75.—, $40.—

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 75 c.

Kuulutuste hinnad: üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $6.—. **Kuulutusi võetakse vastu** nädala esimesse ajalehte kuni reede homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni teisip., homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080.

Meech järve kokkulepe

Ei ole hulgal ajal nii ajakirjanduses, televisioonis ega ka raadios millegist nii palju juttu olnud kui Meech järve kokkuleppest.

Ei ole ka hulgal ajal nii palju eksperte sama küsimuse suhtes olnud nii paljudel eriarvamustel. Olgugi, et kõigi kolme partei juhid toetavad kokkulepet, on ka keskvalitsuse parlamendiliikmete hulgas mitmeid kokkuleppe vastaseid.

Probleemiks on Kanada põhiseaduse muutmine, nii et ka Quebec'i provints nõustuks põhiseaduse alla kuuluma. Sõiani teoreetiliselt põhiseadus Quebec'i kohta ei kehtinud, kuna endine Quebec'i peaminister Levesque keeldus alla kirjutamast. Et põhiseadust teha Quebec'ile vastuvõetavaks, leppisid provintside ja keskvalitsuse peaministrid Meech järve kaldal peetud konverentsil kokku, et mitmed uued paragrahvid lisatakse põhiseadusele. Järgnev on paragrahv mis näib meie suhtes olevat tähtsaim:

2.(1) Kanada põhiseadust tuleb tõlgitseda järgnevaga kooskõlas.

(a) tunnustades, et prantsuskeelt rääkivad kanadalased, keskendatud Quebec'i, kuid elamas ka mujal Kanadas ja ingliskeelt rääkivad kanadalased keskendatud väljapool Quebec'i kuid elamas ka Quebec'is, moodustavad põhilise Kanada karakteri.

(b) tunnustades, et Quebec moodustab Kanadas erineva ühiskonna (distinct society).

Et ülejäänud kanadalasi mitte täielikult välja jätta, lisati lõppu paragrahv 16, mis kinnitab, et midagi paragrahv kahes ei muuda põhilisi kanadalaste õigusi ja vabadusi.

Tekib küsimus, ülaltoodud sõnastust vaadeldes, miks on tarvilik prantslasi ja ka ingliskeelt rääkijaid eraldi põhiseaduses nimetada. Kõik kanadalased peaks olema võrdselt põhiseaduse poolt kaitstud. Kas eesti keelt rääkivad kanadalased, eriti Quebec'is, kaotavad osa põhiseduse kaitsest?

Üks Kanada tuntumaid advokaate avaldas kahtlust, et kuna muudatuse sõnastus on nii üldsõnaline, siis keegi ei tea ennustada kuidas kohtud tulevikus põhiseadust tõlgitsevad.

Muidugi, ei ole meil veel muretsemiseks põhjust. Eelnõu tuleb heaks kiita kõikide Kanada provintside parlamentide poolt, enne kui see seaduseks muutub. Praegu on meie keskorganisatsioonidel veel aega seaduse-eelnõud uurida ja kui paistab, et on tarvilik, samme astuda meie huvide kaitseks. Kuna Ontarios on valimised tulemas, võib arvata et Ontario peaminister meid ja ka teisi kolmandasse keelegruppi kuuluvaid kanadalasi tähelepanelikumalt kuulab.

TKO

Lühiuudiseid

MONTREAL (CP) — Neli ametiühingu tegelast (Confederation of National Trade Unions) arreteeriti ja nende peakorterihoonest leiti 22 dünamiidipadrunit koos kahe püstoliga. Neid süüdistatakse salanõus neid hotelle pommitada, kes palgatingimuste üle kokku ei taha leppida. Uniooni president Larose nimetab seda politsei provokatsiooniks.

PEKING (AP) — Möödunud nädalal rööviti Pekingis panka! Neli relvastatud meest ähvardasid pangaametnikke ja põgenesid röövimispaigalt kolmerattalisel jalgratta-taksol. Kuidas nad kõik neljakesi sinna jalgratta-taksosse mahtusid ja kuskohast saadud ning mislaadi relvi nad kasutasid, seda ei mainita — Hiinas ei ole relvad vabamüügil. Kuid need sulid olevat kolm päeva hiljem tabatud ja kahtlemata saavad nad oma teenitud karistuse — kuuli kuklasse.

„The Karl Linnas affair"

USA ajakirjanduses ilmunud artikkel Karl Linnase deporteerimisest

„The New York Times" avaldas 4. juunil kellegi Andrew Rosenthali sulest artikli alapealkirja all „USA-st deporteeritu kirjeldab elu N. Liidu vanglas." (Artikkel ilmus inglise keeles ka „Vaba Eesti Sõnas"). Toome selle siin eestikeelses tõlkes.

„Eestlane Karl Linnas, kes deporteeriti Ühendriikidest N. Liitu, kus ta on sõjakuritegudes süüdi mõistetud, kirjutas oma tütrele Virginiasse, öeldes et nähtavasti ei korraldata talle uut kohtuistungit ning surmaotsus, mis tehti 25 aastat tagasi, on ikka veel kehtiv.

Karl Linnase kiri annab ka lühikese ülevaate ta elust N. Liidu vanglas. Hr. Linnas on esimene isik, kes sõjakuritegudes süüdistatuna on vastu oma tahtmist N. Liitu saadetud. Ta kirjeldab oma haruldaselt head kohtlemist Tallinna, Eesti pealinna, vanglas, kus ta on kinni istumas pärast nõukogude võimudele üle andmist 21. aprillil.

Ta ütleb, et talle on antud suurel hulgal tubakat, samuti kui seepi ja muid selliseid asju mida on N. Liidus muidu väga raske saada. Et ta kiri USA-sse jõudis näitab, et nõukogude võimud tahavad näidata seda head kohtlemist, mille osaliseks 67-aastane Linnas on saanud.

Kuigi ta on korduvalt oma süütust kinnitanud, kirjutas Linnas et vanglaülem külastas teda mitu korda ja lubas tal kirju kirjutada ning ise ka kirju saada. „Paistab, et ma olen siin kauaoodatud, haruldane külaline," ütles ta oma kirjas. Kiri oli kirjutatud eesti keeles ning ta tütar Anu Linnas tõlkis selle meie lehe korrespondendile.

Härra Linnas kirjutab veel, et ta nõuab oma ameerika advokaadi Ramsey Clark'i sisse laskmist N. Liitu, et see saaks Eestis Linnast esindada. Härra Clark kinnitas seda ja lisas et N. Liidu suursaatkonna esindaja USA-s Boris Malahov olevat temale ja Anu Linnasele Eestisse mineku õigust lubanud. Kuid nõukogude seadused keelavad Clark'il kohtukäigus osalemast või seal kedagi kaitsmast.

Teatavasti mõisteti hr. Linnas 1962. aastal Nõukogude Liidu kohtus surma selle eest, et ta teenis ohvitserina natside surmalaagris oma kodulinnas Tartus. Ta on olnud USA-s 1951. aastast saadik ja ta deporteeriti pärast seda kui föderaalkohtud otsustasid, et ta valetas oma immigrastsiooni-vormi täitmisel. Sellel kinnitas ta, et ta oli aastail 1940—43 Tartus tudeng ja tuli USA-sse põgenikuna.

Anu Linnas, kes on vapralt oma isa kaitsnud süüdistuste vastu, mis tema kohaselt on N. Liidu poolt fabritseeritud, ütles et ta sai oma isalt tähitud kirja 20. mail sel aastal. Ta lisas, et tunneb isa käekirja ning on kindel kirja saatja autentsuses. Kiri on kirjutatud odavale paberile, paberilehtede mõlemile küljele, ning on jagatud kolme osasse, dateeritud 24., 26. ja 27. aprill. Anu Linnas ütles, et kirjal ei olnud tsensuuri jälgi.

Kirja esimeses osas kirjeldab hr. Linnas oma saabumist Eestisse, olles nõukogude võimude poolt arreteeritud. Kaks päeva hiljem, kirjutas ta, sai ta 1962. aasta nõukogude kohtu-otsuse dokumendi koopia ja talle öeldi, et tal on 7 päeva aega armuandmispalvet sisse anda. Ta olevat seda teinud nõukogude võimude poolt saadetud eestlasest advokaadi kaudu.

„Ta arvas, et võibolla tuleb uus kohtukäik", kirjutas hr. Linnas, „kuna eelmise kohtu istungist ja otsusest on juba nii palju aega möödunud. Ta lubas selles asjas nõukogude seadusi uurida."

Hr. Linnas kirjeldas oma elu vanglas, keskendudes väikestele üksikasjadele. „Reedel viiakse meid dushi alla," kirjutas ta 24. aprilli datuumil, „saab puhtad linad ja aluspesu." 26. aprilli daatumi all kirjutas ta: „On varane hommik. Kell on umbes 7 või 8. Saime just hommikueinet — putru ja leiba. Mu kaks kongikaaslast läksid uuesti voodisse, kuid mina jatkasin kirja kirjutamist. Ma saan „haigetoitu" — mulle lubatakse ekstra piima, võid ja leiba. Meil on siin võimalus doominoid mängida ja ma olen seda nüüd tundide kaupa teinud — mängud on pikad," kirjutas hr. Linnas.

Kirja viimases osas, dateeritud 27. aprill, kirjeldab hr. Linnas vanglaülema visiiti. Tund aega hiljem, kirjutab ta, toodi talle „hambahari ja hambapulbrit, 30 pakki sigarette sest neil ei olnud piibutubakat, kolm taskurätti ja üks plastist seebikarp. Seda karpi saan ma kasutada oma valehammaste talletamiseks.

Ta lisas, et talle lubati ka kirjapaberit, käimlapaberit, aluspesu ja sokke." Nii kirjutas Andrew Rosenthal. Ilmselt intervjueeris ta Anu Linnast ja sai tema käest eelkirjeldatud informatsiooni.

Nõukogudelik õigus

„Helsingin Sanomate" Moskva kirjasaatja Mikko Eronen on lugenud „Literaturnaja Gazetast" — rünnakut nõukogude kohtuasjandusele (Hiljuti oli kuulda rünnakust KGB-le). Ajalehes toob Arkadi Vaksberg näiteid „nõukogudelikest kohtuprotsessidest".

Krimmis sunniti end isatapjaks tunnistama mees, keda ülekuulamisel peksti. Ta jutustas sellest kohtus, aga teda ei kuulatud. Asi võeti ema poolt üles ja otsus muudeti, aga kohtunikke ei karistatud.

Valge-Venes oli 14 inimest mõistetud süüdi, kuigi nad olid süütud. Mõned mõisteti hoopis surma. Hiljem said uurijad karistada, aga kohtunikele ei tehtud midagi. Tühiste asjade eest on inimesi mõistetud pikaks ajaks vangi.

Need lood on ulatunud partei keskkomiteesse, kus on antud uued juhtnöörid, kuidas tuleb kohut pidada:

1. Ei tohi lähtuda sellest, et kaebealune on süüdi. Seda läänes tavalist põhimõtet N. Liidus seni ei tuntud.

2. Ei tohi uskuda ülekuulajate väidetesse, ilma neid kontrollimata. Kohtuprotsess ei tohi kujuneda „revüüks", kus esitatakse ainult suletud ukse taga saadud ülestunnistusi.

3. Kohtunikud peavad uurima kogu süüdistus- ja kaitsematerjali; seda pole tihti tehtud.

4. Ei tohi kiirustada, et „plaan" saaks täidetud. Tihti on kiirustamise tõttu süütud surma saanud.

5. Tuleb käia vastavate seaduste järgi, nii et kaebealuse kaitsjad saavad esitada oma tunnistajaid ja vastuväiteid.

Sel teemal on teostatud ka televisioonisaateid. Sel puhul on inimesed küsinud, miks kõik seadused ei kehti ühesuguselt kõikide kodanike kohta. Ülemkohtu kohtunik Sergei Gusev oli sunnitud tunnistama, et see kahjuks olevat nii.

Paljudel kohtunikel olevat telefoniga otseühendus partei keskusega, et neilt „nõu küsida". On selgunud, et umbes veerand kohtunikest on ametisse määratud „välispidise mõjutuse" tulemusena.

EPL

Kommentaarid

Brasiilia president Jo Sarney teatas veebruari-ku Brasiilia võlausaldajaile, väl riikide pankadele ja rahvusv helisele keskpangale, Brasii valitsuse otsusest, mille kohas lõpetatakse koheselt intre maksmine riiklikult 90 miljar dollari suuruselt välisvõl seniks, kuni on kokku lepit soodsamate maksutingimu üle. Brasiilia keeldumi intressimaksmisest endi alusel on kahjustavalt mõjun Kanada pankadele, ke laenusumma Brasiiliale umbes $7.1 miljardit ja viim 13 nädala jooksul on r pidanud „korstnasse k jutama" $80 miljo saadaolevat intressi, m tagasisaamiseks puuduvad jatundjate arvates igasugu võimalused.

Brasiilia majandusminis Luiz Pereira seletuse järg kvatsetavat intresside maks sega alata enne käesoleva a lõppu, vaatamata sellele ku kokkulepe soodsamate mak tingimuste kohta sõlmita Vaheajal maskmata jää summa tasumisele ei ku Kogusummas võlgnevad Lõu Ameerika ja Kariibi ri Kanada pankadele $27,5 mi dit, millise summa kättesaan lähemas tulevikus on kaht ja võibolla täiesti võim Vaatlejate arvates paljud v nikud kes keelduvad v maksmast, ei ole võime nendelt summadelt mak isegi intressi. Praegune pan duse kriis sai alguse 197 1979 aasta õlihindade kõrg ajastust ja on selle pärandu kui naftat-tootvad riigid p tasid oma suured sissetul Lääneriikide pankadesse. S osanud need muud selle s varandusega teha kui loo raha laenudena välja käega Lõuna-Ameer Aafrika ja Kariibi-mere rii le, lootuses suurtele kasum Eelmise aasta lõpuks olid laenud koos intressi tõusnud umbes $1,5 trillion 67 riiki on nüüd tunnist end praeguste tingimus koheselt maksujõuetuks. ulatuvad $785 miljardile.

Kõik need riigid nõu nüüd pikemat laenu tasu tähtaega ja kergemaid m tingimusi, mis on sundinu pankasid juba „korstnass jutama" suuri saadaol summasid halbade laenu Suurimaks kannatajaks senini USA Citicorp pank hiljuti kustutas $4 miljar kannatas selle tagaj veerand-aasta puudujä $3,4 miljardit. Citi arvestab, et ei ole k laenata raha saadaoleva tresside maksmiseks, nagu varemalt korduvalt tehti kirjutada need pigemini kui mitte-kättesaadava Muidugi ei vii see mõne jardiline kaotus seda duslikku hiiglast veel pa lävele, kelle varanduste vä hinnatakse $300 milja kuid kulude tasakaalusta vähendatakse hoi makstavaid intresse ja la osas tõusevad kulud oma klientuurile.

Naised saavutasid oma

‘

eporteerimisest

osenthali sulest artikli

‘ (Artikkel ilmus inglise

aprill, kirjeldab hr. Linnas laülema visiiti. Tund aega n, kirjutab ta, toodi talle nbahari ja hambapulbrit, 30 sigarette sest neil ei olnud tubakat, kolm taskurätti ja lastist seebikarp. Seda karpi ma kasutada oma valeham- talletamiseks.

lisas, et talle lubati ka kirja- rit, käimlapaberit, aluspesu kke.“ Nii kirjutas Andrew nthal, Ilmselt intervjueeris ta Linnast ja sai tema käest rjeldatud informatsiooni.

õukogudelik igus

Helsingin Sanomate“ Moskva saatja Mikko Eronen on nud „Literaturnaja Gazetast“ ünnakut nõukogude kohtuas- lusele (Hiljuti oli kuulda rün- st KGB-le). Ajalehes toob adi Vaksberg näiteid ukogudelikest kohtuprotsessi- rimmis sunniti end isatapjaks istama mees, keda ülekuula- el peksti. Ta jutustas sellest us, aga teda ei kuulatud. Asi ema poolt üles ja otsus deti, aga kohtunikke ei statud.

alge-Venes oli 14 inimest stetud süüdi, kuigi nad olid ud. Mõned mõisteti hoopis ma. Hiljem said uurijad karis- , aga kohtunikele ei tehtud agi. Tühiste asjade eest on in- si mõistetud pikaks ajaks gi.

eed lood on ulatunud partei kkomiteesse, kus on antud d juhtnöörid, kuidas tuleb ko- pidada:

Ei tohi lähtuda sellest, et kae- lune on süüdi. Seda läänes alist põhimõtet N. Liidus seni untud.

Ei tohi uskuda ülekuulajate etesse, ilma neid kontrollima- Kohtuprotsess ei tohi kujunen- ‚revüüks“, kus esitatakse ai- suletud ukse taga saadud üles- nistusi.

Kohtunikud peavad uurima u süüdistus- ja kaitsematerja- eda pole tihti tehtud.

Ei tohi kiirustada, et laan“ saaks täidetud. Tihti on rustamise tõttu süütud surma nud.

Tuleb käia vastavate duste järgi, nii et kaebealuse tsjad saavad esitada oma tun- tajaid ja vastuväiteid.

Sel teemal on teostatud ka tele- sioonisaateid. Sel puhul on ini- sed küsinud, miks kõik seadu- d ei kehti ühesuguselt kõikide danike kohta. Ülemkohtu koh- nik Sergei Gusev oli sunnitud nistama, et see kahjuks olevat

Paljudel kohtunikel olevat tele- niga otseühendus partei kes- usega, et neilt „nõu küsida“. On lgunud, et umbes veerand ohtunikest on ametisse määratud välispidise mõjutuse“ tulemu- na.

EPL

Kommentaarid

Brasiilia president Jose Sarney teatas veebruari-kuul Brasiilia võlausaldajaile, välisriikide pankadele ja rahvusvahelisele keskpangale, Brasiilia valitsuse otsusest, mille kohaselt lõpetatakse koheselt intressi maksmine riiklikult 90 miljardi dollari suuruselt välisvõlalt seniks, kuni on kokku lepitud soodsamate maksutingimuste üle. Brasiilia keeldumine intressimaksmisest endisel alusel on kahjustavalt mõjunud Kanada pankadele, kelle laenusumma Brasiiliale on umbes $7.1 miljardit ja viimase 13 nädala jooksul on nad pidanud „korstnasse kirjutama“ $80 miljonit saadaolevat intressi, mille tagasisaamiseks puuduvad asjatundjate arvates igasugused võimalused.

Brasiilia majandusministri Luiz Pereira seletuse järgi ei kavatsetavat intresside maksmisega alata enne käesoleva aasta lõppu, vaatamata sellele kunas kokkulepe soodsamate maksutingimuste kohta sõlmitakse. Vaheajal maskmata jäänud summa tasumisele ei kuulu. Kogusummas võlgnevad Lõuna-Ameerika ja Kariibi riigid Kanada pankadele $27,5 miljardit, millise summa kättesaamine lähemas tulevikus on kahtlane ja võibolla täiesti võimatu. Vaatlejate arvates paljud võlgnikud kes keelduvad võlgu maksmast, ei ole võimelised nendelt summadelt maksma isegi intressi. Praegune pangandus kriis sai alguse 1973 ja 1979 aasta õlihindade kõrgseisu ajastust ja on selle päranduseks, kui naftat-tootvad riigid paigutasid oma suured sissetulekud Lääneriikide pankadesse. Siis ei osanud need muud selle suure varandusega teha kui loopida raha laenudena välja kahe käega Lõuna-Ameerika, Aafrika ja Kariibi-mere riikidele, lootuses suurtele kasumitele. Eelmise aasta lõpuks olid need laenud koos intressidega tõusnud umbes $1,5 trillionile ja 67 riiki on nüüd tunnistanud end praeguste tingimustega koheselt maksujõuetuks. Võlad ulatuvad $785 miljardile.

Kõik need riigid nõuavad nüüd pikemat laenu tasumise tähtaega ja kergemaid maksutingimusi, mis on sundinud osa pankasid juba „korstnasse kirjutama“ suuri saadaolevaid summasid halbade laenudena. Suurimaks kannatajaks on senini USA Citicorp pank, mis hiljuti kustutas $4 miljardit ja kannatas selle tagajärjel veerand-aasta puudujäägina $3,4 miljardit. Citicorp arvestab, et ei ole kasulik laenata raha saadaolevate intresside maksmiseks, nagu seda varemalt korduvalt tehti, vaid kirjutada need pigemini maha kui mitte-kättesaadava laenu. Muidugi ei vii see mõne — miljardiline kaotus seda majanduslikku hiiglast veel pankroti lävele, kelle varanduste väärtust hinnatakse $300 miljardile, kuid kulude tasakaalustamiseks vähendatakse hoiustelt makstavaid intresse ja laenude osas tõusevad kulud omamaisele klientuurile.

•

Naised saavutasid oma võrd-

Errusaadetud kaitseminister Serge Sokolov.

õiguslikkuse-nõudmise teenida kõigis Kanada sõjaväe-üksustes samaväärselt meestega. See valitsuse korraldus on kehtiv ka mereväe kohta, kus senini olid teenistuses ainult meessoost isikud. Esimese sõjalaevana läheb käesoleval sügisel segameeskonnaga merele hiljuti remondist tulnud 23.000 tonniline mereväe varustuslaev „Provider“ millel käib praegu kibe töö 15 naismereväelase magamiseasemete ja pesuruumide ehitamiseks, et ühineda 280 mehelise meeskonnaga. Kanada kaitseministri Perrin Beatty arvates ei teki mingisuguseid probleeme õrnema soo koos meestega mereväe teenistuses olemisel, kuid selles nii kindlad ei ole laeval asuvate meeskonnaliikmete abikaasad ja naissõbrad. Võibolla tunnevad nad paremini oma suguõdesid kui kaitseminister Beatty.

Samuti kuulub „Provider'i“ juhtkonda 6 naisohvitseri, kellele samuti sisustatakse eraruumid. Igasugustest üllatustest hoidumiseks on laeval rakendatud ka teatud kitsendusi, näiteks keelatud liikumine laeva koridorides pidzhaamades ja hommikumantlites jne. Meeskond on mures võimaliku edasise naiste arvulise kvoota määramisest Kanada sõjalaevadele, millega vähenevad meeste edutamise võimalused. Kanada kaitseväe staabiülema Paul Manson'i teatel hakatakse juba lähemal ajal naisi ette valmistama eesliini teenistuseks, nagu see toimuvat juba mitmes Euroopa riigis.

Kanada staabiülem jätab märkimata, et naiste eesliinil kasutamise idee ei ole mitte Lääneriikide oma, vaid tuleb kommunistlikult Venemaalt, kus juba II Suursõja ajal olid eesliinil kasutusel naisüksused n.n. 'püssieided' kes olid ka sõjakohtu otsuste täideviijateks frondi piirkondades. „Provider'i“ uue varustuseohvitseri, leitnant Luise Fish'i arvates ei tule naismereväelastel oodata mingeid eelistusi oma ametikohuste täitmisel, vaid kõik ülesanded ja kohustused tulevad täita vastavalt oma teenistuskohale ja samaväärselt teiste meeskonnaliikmetega. Selle väitega ühinevad ka teised naismadrused ja kinnitavad, et romantika on teisejärgulise tähtsusega ja ei tule mõtessegi oma töö ja teenistuskohuste täitmisel. Kas see kinnitus rahustab meeskonnaliikmete kodusadamas elavate abikaasade ja naissõprade kahtlustusi, või tuleb Kanada kaitseministril

Puhastustöö Moskvas

MOSKVA (UPI) — Möödunud nädalal kaebas kompartei Moskva „boss“ Boriss Jeltsin, kellest oleme ennegi oma lehes kirjutanud,et sealsed õhukaitsekindralid on teinud „tõsiseid vigu“ ja nende käitumine on „häbematu“.

Teade ilmus sealse sõjalise ajalehe „Punatäht“ veergudel möödunud kesknädalal, päev pärast seda kui Lääne-Saksa amatöör-lenduri Mathias Rust'i vanemaid lubati oma vangisistuvat poega külastada. Rust on teatavasti trellide taga oma Punasel Väljakul maandumisest peale 28. mail.

Ajalehe kohaselt leiab peatselt aset suurem „puhastustöö“ nende „häbematute“ kindralite hulgas, kes Rusti lennuki Kremli kohale tiirlema lubasid. Nagu teada, on seni juba kaitseminister Sergei Sokolov ja õhukaitsejõudude komandör Aleksandr Koldunov vallandatud (või „erru saadetud“). Ilmselt tahab Gorbatshov Rusti lennu-skandaali mõningatest kindralitest lahti saamiseks ära kasutada. Selleks laskis ta ilmselt oma heal sõbral ja aatekaaslasel Boriss Jeltsinil parteikoosolekul sõna võtta.

„Igal pool lokkab enesegarahulolu, kiitlemine, teesklemine ja võltsimine,“ kurjustas Jeltsin erikoosolekul.

Arvatakse, et lähemal ajal kaotavad mitmed kõrgemad nõukogude õhukaitsekomandörid oma kohad — vähemalt Moskva piirkonnas. Aga ka mujal, kust kaudu Rust oma ülelennu sooritas, on oodata puhastustöid. (Kohtla-Järvel näiteks? — toimetaja).

Lühiuudiseid

VATIKAN (UPI) — Paavst Johannes Paulus II oma tagasisaabumisel Vatikani kaebas, et ajalehemehed liialdasid tugevasti kui nad rääkisid tänavarahutustest tema külaskäigu ajal Poolasse. Ta ütles, et selliseid tänavalahinguid Solidaarsusliikumise toetajate ja politsei vahel ei toimunud.

SURIGAO DEL SUR (Reuter) — Rohkem kui 1000 kommunistlikku partisani panid siin Filipiinide linnas Mindanao saarel oma relvad maha ja andsid valitsusvägedele alla. Allaandjate hulgas olevat olnud linnapea, propagandamehed ja kommunistlikud kihutuskõnelejad ning sajad relvastatud kommunistliku „Uue Rahvaarme“ liikmed.

GENF (UPI) — Punase Risti organisatsiooni peakorterist protestiti Nikaraagua kontrade tegevuse vastu, kes kasutavat rahvusvaheliselt tuntud ja austatud „punase risti“ sümbolit relvade ja sõdurite veo katteks. Kuid geriljasõdades on üsna harilik selline haavatute ja haigete sümboli kuritarvitamine.

Perrin Beattyl kodurahu huvides muuta oma seisukohta segalaevade suhtes?

H.KI.

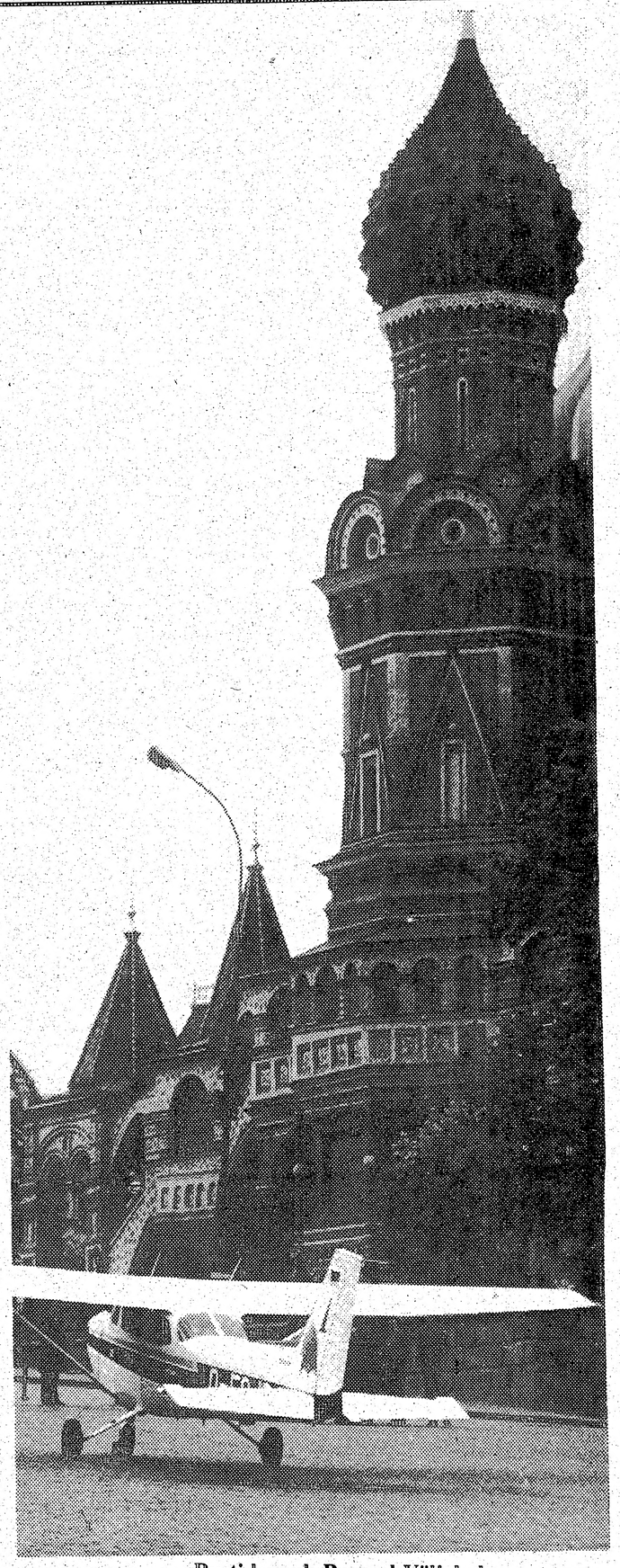

Rusti lennuk Punasel Väljakul

New Yorgi püstolimees mõisteti õigeks

NEW YORK (UPI) — Mõrvakatse eest kohtu all olnud Bernhard Goetz, kes 2 1/2 aastat tagasi New Yorgi allmaaraudteel neli neegrit vigaseks laskis, mõisteti zhürii poolt õigeks. Teisipäevaõhtuses telesaates ABC „Nightline“ ilmus ta kaitseadvokaat Barry Slotnick, üks zhürii liige nimega Michael Axelrod ja keegi mustanahaline „New York Times'i“ reporter. Näidati ka videolindistatud ülestunnistust, mis võeti kui Goetz üheksa päeva pärast tulistamist politseile alla andis.

Mustanahaline reporter kinnitas, et on tegemist rassivihkamisega — kui keegi must poiss oleks neli valget vigaseks lasknud, ei oleks ta õigeks mõistetud. Valge zhürii-liige Axelrod protestis selle vastu, öeldes et nahavärvil pole sellel juhul asjaga midagi tegemist — ta ise olevat igapäevane allmaaraudtee-sõitja ja teadvat, mis seal toimub. Kaitseadvokaat Slotnick kinnitas, et ta laskis meelega videolindistatud ülestunnistusel zhürii ees ilmuda, sest see näitas kui aus poiss teme klient on — ta oleks võinud lindi lasta kohtust eemaldada, sest see võeti vastu tema kliendi tahtmist ja ta kaitseadvokaat ei olnud ka kohal.

Igal juhul mõisteti mees õigeks, uskudes tema väidet et ta tulistas endakaitseks. Nüüd lubavad need neli kurjategijat, kellest üks on halvatud, Goetz'i suurte summade eest tsiviilkohtusse kaevata. Kaks neist istub praegu teiste, hiljem korda saadetud kuritegude eest vangis.

GOETZ

majanduslikke päevaprobleeme

Maja ost ja hüpoteeklaenud

Ontario tarbijate- ja kaubandussuhete ministeeriumi (Ontario Ministry of Consumer and Commercial Relations) side-teenindusosakonna igakuises trükises „Consumer Beat" avaldati hiljuti paar artiklit majade ostu-müügi kohta.

Minister Monte Kwinter mainib: „Uue maja ostmine aastal 1987 on tohutult erinev kogemus, võrreldes 15 aastat või isegi 15 kuud tagasi". Ministeeriumis on enam ametnikke palgatud informatsiooni keskustesse, et vastata ostjate kaebustele ja mitmesugustele küsimustele.

Ontario uute majade garantiiprogramm (Ontario New Home Warranty Program) käsitleb ostu-müügi lepingu tingimusi ja määritleb korra, kui lepingu täitmine on hilinenud ning lõpuks avaldab usaldusväärsete ehitajate nimekirja.

Viimasel ajal on eriliseks tähelepanu-objektiks olnud ehituste lõpetamise hilinemine. Paljud hilinemised on olnud seotud ametiühingute streikidega, toormaterjali puudusega, või et pakkumised on ületanud ehitaja kapatsiteedi.

Minevikus lubasid määrused ehitajal lepingut tühistada kui ehituse lõpetamine ei olnud viidud lõpule määritletud tähtpäevaks. Ostjate huvide kaitseks on nüüd kehtiv nõue, et leping peab olema kinnitatud valitsuse poolt ja ehitaja on kohustatud võtma ette kõik võimalikud meetmed, et ehitus viiakse lõpule määratud ajaks. Ühtlasi peab ehitaja ostjat aegsasti informeerima, kui peaks toimuma mingeid hilinemisi.

Need korraldused aitavad eliminneerida hoolimatuid ehitajaid, kes sihilikult aeglustasid töid, et võida tühistada lepingut ja hiljem müüa ehitus kõrgema hinna eest.

Garantiiprogramm hoiatab ostjaid ühtlasi jälgima kulusid, mis ei ole määritletud põhihinnas, nagu õigus hüpoteeklaenude protsendi muudatusteks, või täiendusteks mis võiksid ostuhinda tunduvalt muuta. Ehitajad peavad informeerima ostjat, et vastav krunt on registreeritud kohapealses omavalitsuses ja et ehitusluba on olemas.

Ostjale soovitatakse lasta oma advokaadil enne allakirjutamist kontrollida lepingu teksti. Usaldusväärse ehitaja leidmiseks soovitatakse ostjal külastada juba valminud ehitisi ja nende omanike kaudu leida, kas nad on rahul oma ostuga.

Garantiiprogramm taotleb ühtlasi, et ehituse puudustest või vigadest tuleb kirjalikult teatada esimese aasta jooksul.

Ministeeriumi poolt avaldatud tasuta nõuande broshüüre on ostjail võimalik saada ministeeriumi informatsiooni keskusest (555 Yonge St.).

HÜPOTEEKLAENUD

Sama seeria teises väljaandes juhitakse tähelepanu hüpoteeklaenudele (mortgages), kus väidetakse, et kinnisvarade ostjad, kes riskivad lühiajaliste hüpoteeklaenudega, vaatavad näkku pikaajalisele kahjatsemisele, kui intresside tõus muudab kuumaksude tasumise ülejõu käivaks.

Kinnisvarade tööstuslik ametkond kardab, et paljud ostjad kes laenavad raha kuueks kuuks või aastaks võtavad endile soovimatu riski.

Kui isiku eelarve ei kannata hüpoteeklaenu tasumise tõusu, milleks end siis siduda hukatusliku lühiajalise laenuga?

Ostjad, kes on laenanud ilma pikema ajalise kindlustuseta, võivad kaotada oma kodud, kui intresside määrad peaksid tõusma drastiliselt ja ostja sissetulek aga mitte võrdselt.

Tuhanded perekonnad langesid sellisesse lõksu 1980. aastate algul, kui intresside määrad tõusid ebamääraselt kõrgele, mis põhjustas paanilist majade müüki ja mõjus laastavalt turu olukorrale.

Kaasaegne olukord ei ole identne, kuid olgu siiski hoiatavaks hääleks ostjale.

Ministeerium hoiatab, et ärge võtke laenu ajendil, et laenaja kuulutab meelitavat võistlust klientidele või et laenu otsustamise aluseks on kavalalt meelitav reklaam.

Ministeeriumi poolt on avaldatud broshüür „How to Buy a House", mis varustab ostjat mitmesuguse kasuliku informatsiooniga ja see on saadaval samast keskusest mis märgitud eespool.

EST

Alati lepingud põhjalikult läbi lugeda, enne kui kuskile alla kirjutada — muidu võivad asjad viltu vedada.

Alati kõik urkad ja nurgad hoolega läbi uurida, enne kui majaostu-lepingule alla kirjutada.

Statistikat Eesti kohta

Eesti toodab rohkem kui ta tarbib. Seda näitab ka N. Liidu ametlik statistika.

Mullu oli Eesti rahvaarv 1,574 miljonit inimest. See on 0,6 protsenti kogu N. Liidu rahvastikust. (Eestlased moodustavad ümmarguselt kaks kolmandikku Eesti rahvaarvust ehk umbes üks miljon inimest.)

1984. a. tootis Eesti 0,7 protsenti N. Liidu rahvatulust, 0,8 protsenti tööstuse kogutoodangust ja N. Liidu põllumajandustoodangust 0,9 protsenti (sealhulgas loomakasvatustoodangust tervelt 1,1 protsenti).

Mida Eesti täpsemalt tootis?

Tööstustoodangu tähtsaimad koostisosad olid põlevkivi, õhujahutusaparaadid, elektrimootorid ja ekskavaatorid (kaevamismasinad).

Eestis pole kuigi palju loodusvarasid, suurem osa toorainest veetakse sisse. Loodusvarade hulka kuuluvad (juba varem nimetatud) põlevkivi, fosforiit, tsemenditooraine, mets ja kalavarud. Põllumaad võib ka lugeda loodusvarade hulka.

Eesti kaubavahetus N. Liidu raames toimub peamiselt Venemaaga, Ukrainaga ja Lätiga. Ametlike arvude järgi moodustab väljavedu veidi üle neljandiku kogutoodangust. Veetakse *välja* tööstuskaupa ja üks kolmandik põllumajandustoodangust.

Koguni ametlik statistika näitab seega, et Eesti toodab rohkem kui ta tarbib. Aga selles statistikas puudub väga tähtis tegur, nimelt maksud, mis Eesti osas on palju kõrgemad kui N. Liidu keskmised maksud. Eesti rahva kurnamine N. Liidu koosseisus on ulatuslikum kui statistika näitab.

EPL

Tulumaks osamaksudena

Keskvalitsuse tulude ministeerium on aasta-aastalt muutunud nõudlikumaks tulumaksu-kohustuslike osas, kes peaksid ministeeriumi arvestuse kohaselt tasuma oma tulumaksu jooksva kalendriaasta kestel, ootamata järgmise aasta esimestel kuudel täidetavat tulumaksulehe arvutust. See nõue hõlmab suurel määral pensionäre või iseseisvalt töötajaid (self-employed).

Tulumaksuameti poolt kalkuleeritud 1986. aasta tulumaksu määramisega kaasub tavaliselt asjaosalistele informatsioon, missugustes summades on oodatud 1987. aasta arvel tulumaksu osamakse. Lisaks eelmisele saadetakse asjaosalistele tulumaksuameti poolt 21-leheküljeline siniste kaantega „Instalment Guide For Individuals 1987".

Isikud, kes sellise informatsiooniga on „õnnistatud", ei peaks seda täielikult eitama, kuna ignoreerimine võib tähendada lisanduvate viivitusprotsentide tasumise kohustust.

Eelpoolne nõue kehtib peamiselt isikute kohta, kelle sissetuleku-allikaiks on suures osas pensionid, intressid, dividendid investeerimistelt, kapitalikasumid, sissetulek üüri näol, või iseseisvalt töötajad. Viimasele nimetatule kaasub tihti veel Kanada pensioniplaani (Canada Pension Plan) kontributsioonide kohustus.

Kui isik on teenistuslikus vahekorras, kus tulumaks peetakse kinni teenitud tasust ja kui see osa moodustab vähem kui kakskolmandikku neto-sissetulekust, siis ülejäänu osas jääb osamaksude tasumise kohustus püsima.

Osamaksude tasumise kohustust ei teki, kui arvestuse kohaselt 1987. aasta föderaalne tulumaks ei ületa tuhandet dollarit, s.o. koos provintsiaaltulumaksuga alla $1.500.— piire, olenevalt provintsist.

Viivitusintresse ei määrata, kui see on esmakordseks nõudeks 1987. aastal kus taotletakse osamaksude tasumist. Samuti ei lisata viivitusprotsente, kui kogu intresside summa on vähem kui 25 dollarit.

Lihtsamaks mooduseks osamaksu kohustuse kalkuleerimiseks on tingimuslikult juhendite 6. leheküljel kirjeldatud tabel, mis on rajatud eelmise aasta tulumaksukohustuse alusele. Seda tabelit ei saa aga kasutada iseseisva teeninduse või erakorraliste krediteerimise võimaluste puhul. Järgnevatel lehekülgedel leiduvate tabelite kasutamine on juba enam komplitseeritum.

Isiklike mahaarvamiste sektoris on 1987. aasta kohta lubatud järgmised summad:

Põhiline isiklik mahaarvamine $4.220
Abieluline mahaarvamine . $3.770
Vanadus-mahaarvamine . . $2.640

Ajakirjanduse andmeil on oodatavas maksustamise-reformi eelnõus kavatsus elimineerida edaspidi vanaduse mahaarvamine ja $1.000.— mahaarvamine erapensionidelt, asendades neid mitte tagasimaksetava krediteerimise võimalusega.

Dividendide maksustamise arvestamisel tuleb 1987. aasta kohta panna tähele kehtestatud muudatusi. Maksustatavad dividendid tulevad 50% asemel suurendada ainult ühe kolmandiku võrra ja krediteerimine 22 2/3% asemel on ainult 16 2/3%.

Nelja võrdsete osamaksude tähtpäevadeks on 31. märts, 30. juuni, 30. september ja 31. detsember.

E. SOOMET

LAULULEHED ja FOTOKOOPIAD

tel. 733-4550, 733-4551

Üksikvõitleja

Robert Kruus Austra... maailma-jamboreele

Aastavahetusel 1987/8... lähedases Cataract Scout P... boree. Jamboreele kogunel... neist üle 1000 Kanadast... jamboreest osa Eesti skaut... See on 16-aastane Robert K... Maleva mõõgameeste vend...

Eesti skaudid on osalen... kõikidel maailma-jamboreed... Skautüksus Lembitu Ma... algatas Austraalia jambore... sõitmise kava juba aasta e... Sõitmisest olid huvitatud 6 poi... Kuna iseseisva üksuse miinimu... suuruseks oli ette nähtud 9 poi... siis loodeti kolm leida teis... skautüksustest. See ei õnnestu... ja Lembitu poiste kava jäi ka... Üks kange poiss — Robert Kr... — ei loobunud siiski, vaid ... sustas iga hinna eest jambor... Eesti esindajana osa võtta. Sel... ta töötab praegugi.

Jamboree on kallis lõbu — s... laagrimaks ja minimaal... isiklikud kulud on kokku um... $4000.—. Robertile on seni a... toetused Eesti Skautide Male... Kanadas $400.—, skautük... Lembitu Malevalt $400... Robert ise töötab ja te... koolitööst vabadel hetkedel ... säästab iga penni. Vanemateg... Robertil kasulik kaup — ... mesi, mis möödunud aastal s... ja mis tänavu saadakse perek... mesilast, on lubatud Robertil... müüb mett ja püüab kõikid... nii magusaks teha kui saab.

Esmakordselt oli Rob... meekauplus väljas skautü... Lembitu Maleva aastapä... möödunud detsembris. N... müüs ta mett skautluse ju... suurkoondusel ja sai ... $108.—. Ta võtab osa ka S...

e

tikat Eesti

odab rohkem kui ta tar-
a näitab ka N. Liidu
tatistika.
oli Eesti rahvaarv 1,574
nimest. See on 0,6 prot-
u N. Liidu rahvastikust.
d moodustavad ümmar-
aks kolmandikku Eesti
ust ehk umbes üks miljon

a. tootis Eesti 0,7 prot-
Liidu rahvatulust, 0,8
tööstuse kogutoodangust
lu põllumajandustoodan-
protsenti (sealhulgas
svatustoodangust tervelt
enti).
Eesti täpsemalt tootis?
stoodangu tähtsaimad
ad olid põlevkivi, õhu-
araadid, elektrimootorid
vaatorid (kaevamismasi-

s pole kuigi palju
arasid, suurem osa
est veetakse sisse.
arade hulka kuuluvad
em nimetatud) põlevkivi,
tsementitooraine, mets
arud. Põllumaad võib ka
odusvarade hulka.
kaubavahetus N. Liidu
toimub peamiselt Vene-
Ukrainaga ja Lätiga.
e arvude järgi moodustab
u veidi üle neljandiku
angust. Veetakse välja
aupa ja üks kolmandik
jandustoodangust.
i ametlik statistika näitab
t Eesti toodab rohkem kui
o. Aga selles statistikas
väga tähtis tegur, nimelt
mis Eesti osas on palju
ad kui N. Liidu keskmised
Eesti rahva kurnamine
u koosseisus on ulatusli-
statistika näitab.

EPL

ULULEHED
ja
TOKOOPIAD

733-4550, 733-4551

e isiklik
vamine.....$4.220
ine mahaarvamine .$3.770
us-mahaarvamine ..$2.640

irjanduse andmeil on ooda-
maksustamise-reformi
kavatsus elimineerida
i vanaduse mahaarvamine
.000.— mahaarvamine
sionidelt, asendades neid
agasimaksetava krediteeri-
õimalusega.
dendide maksustamise ar-
isel tuleb 1987. aasta kohta
tähele kehtestatud muuda-
Maksustatavad dividendid
d 50% asemel suurendada
ühe kolmandiku võrra ja
erimine 22 2/3% asemel on
16 2/3%.
ja võrdsete osamaksude
evadeks on 31. märts, 30.
30. september ja 31.
nber.

E. SOOMET

Üksikvõitleja Eesti eest

Robert Kruus Austraaliasse skautide maailma-jamboreele

Aastavahetusel 1987/88 toimub Austraalias Sydney-lähedases Cataract Scout Pargis maailma skautluse 16. jamboree. Jamboreele koguneb üle maailma üle 15.000 skaudi, neist üle 1000 Kanadast. Teadaolevalt võtab maailma-jamboreest osa Eesti skautluse esindajana ainult üks skaut. See on 16-aastane Robert Kruus Toronto skautüksus Lembitu Maleva mõõgameeste vendur-skautide rühmast.

Eesti skaudid on osalenud kõikidel maailma-jamboreedel. Skautüksus Lembitu Malev algatas Austraalia jamboreele sõitmise kava juba aasta eest. Sõitmisest olid huvitatud 6 poissi. Kuna iseseisva üksuse miinimum-suuruseks oli ette nähtud 9 poissi, siis loodeti kolm leida teistest skautüksustest. See ei õnnestunud ja Lembitu poiste kava jäi katki. Üks kange poiss — Robert Kruus — ei loobunud siiski, vaid otsustas iga hinna eest jamboreest Eesti esindajana osa võtta. Selleks ta töötab praegugi.

Jamboree on kallis lõbu — sõit, laagrimaks ja minimaalsed isiklikud kulud on kokku umbes $4000.—. Robertile on seni antud toetused Eesti Skautide Malevalt Kanadas $400.—, skautüksus Lembitu Malevalt $400.—. Robert ise töötab ja teenib koolitööst vabadel hetkedel ning säästab iga penni. Vanematega on Robertil kasulik kaup — kõik mesi, mis möödunud aastal saadi ja mis tänavu saadakse perekonna mesilast, on lubatud Robertile. Ta müüb mett ja püüab kõikide elu nii magusaks teha kui saab.

Esmakordselt oli Roberti meekauplus väljas skautüksus Lembitu Maleva aastapäeval möödunud detsembris. Nüüd müüs ta mett skautluse juubeli suurkoondusel ja sai sealt $108.—. Ta võtab osa ka Scarboroughs tegutseva Kanada skautüksuse — kelle koosseisus ta Austraaliasse sõidab — majandusaktsioonidest.

Lembitu Maleva skaudijuhid püüavad Robertit kõigiti aidata ja organiseerisid korjanduse ta julge ettevõtte toetamiseks. Kui keegi suudab ja tahab Robert Kruusi aidata, siis palume saata toetus Lembitu Maleva majandusjuhile: Olev Jõgeda, 4 Jacinta Drive, Toronto, Ontario, M6L 1H5 märkides „Robert Kruus Eestit esindama". Kes aga vajab mett, see saab seda Robertilt tellida — 222-4256.

Kiirelt rikastumise prohvet pankrotis

LOS ANGELES (AP) — Mees, kes teenis miljoneid dollareid õpetades teistele, kuidas saada rikkaks kinnisvaradesse investeerimisega, on pankrotis.

Albert Lowry, kelle raamat „Kuidas te võite saavutada majandusliku iseseisvuse kinnisvaradesse investeerimisega" oli 1980.a. New York Times'i „best sellerite" nimekirjas teatas hiliuti, et ta on pankrotis. Ta olla kaotanud miljoneid dollareid Tahoe järve ümbruskonnas kinnisvarade ostu- ja müügitehingutega.

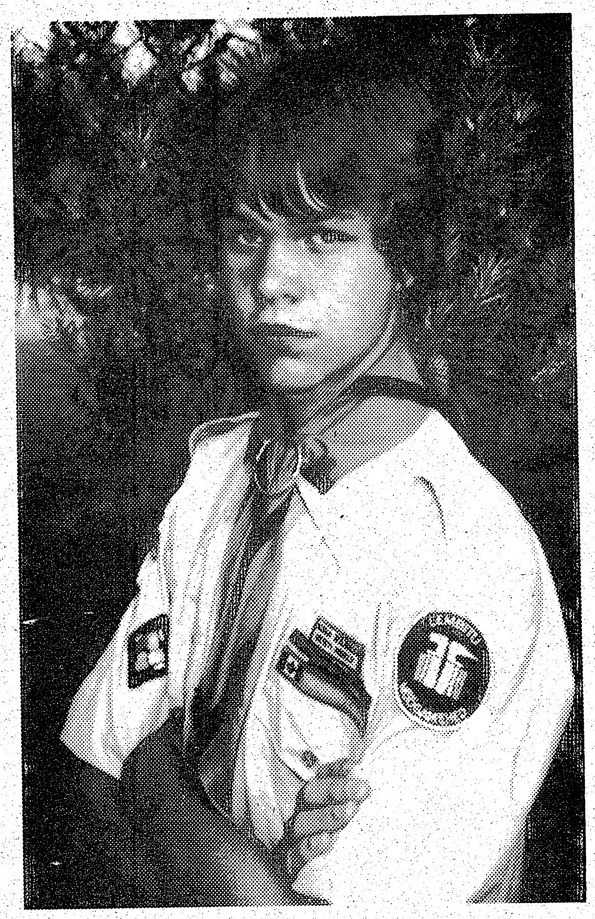

Lembitu Maleva mõõgamees, vendurskaut Robert Kruus: „Ega Austraalia jambolt ei tohi Eesti esindus puududa, kui kõigil teistel on käidud!" Kõrgete kulude tõttu vajab Robert rikkaid „vadereid".

ROYAL LEPAGE
Esindaja VICTOR LIBE
1919 Lawrence Ave. E.
Scarborough, Ont. M1R 2Y6
PRESIDENT'S GOLD AWARD
Tel. kontoris 752-3111
kodus 288-8193 või (705) 426-9155

Inglismaa eestlased

Vaatamata vihmasele ilmale täitus 4. aprilli õhtul Londoni Eesti Maja saal ligidalt ja kaugelt (isegi välismaalt) tulnud kaas- ja võõramaalastega. Toimus Londoni Eesti Seltsi Rahvatantsurühma kevadpidu mitmekesise ja tujutõstva eeskavaga. Paarikümnest ettekandest koosnevas kavas oli rõhuv osa täita rahvatantsurühmal. Uudisena saatsid paari tantsu L.E. Seltsi Naiskoor ja äsjaasutatud L.E. Seltsi Segakoor.

Oli sõnalisi ettekandeid, instrumentaalmuusikat ja laulu. Lõpuks kanti ette „operett" „Liisa", mille muusika pärineb Kodu-Eestist ja mis leidis kuulajaskonnalt sooja vastuvõtu. Oli lilli, tänusõnu ja mitmekesine külmade ja soojade toitudega einelaud.

Londoni Eesti Klubi üldkoosolek toimus 12. aprillil Eesti Majas. Sekretär T. Reigo poolt esitatud majanduslik aruanne ja käesolev aasta eelarve kinnitati ühel häälel. Senine Klubi esimees Juhan Eistrat loobus oma kohast ja tema asemele valiti Ingrid Smith. Abiesimehek sai Linda Lembra, laekuriks Osvald Riisaru ja ametita liikmeiks Karin Eistrat ja Toomas Nurmela. Sekretäriks jäi edasi Tiit Reigo. Rohkesti võeti sõna klubi baari kohta, mille sissetulekud juba mõnda aega ei suuda katta klubi väljaminekuid. Klubi baari peamiste külastajate, nn. „välismaalaste" arv väheneb aga paratamatult koos eestlastest liikmete arvuga, sest klubi põhikiri piirab nende arvu ainult 25 protsendile liikmeskonnast.

KANADA
KAITSEJÕUD -
VÕIMALUS
ÕPPIMISEKS.

Ülikooli-haridus ja karjäär tulevikuks

Lähemaks informatsiooniks õppekavade, sisseastumise-nõuete ja võimaluste kohta külastage lähimat värbamise keskust või helistage tasuta — leiate meie numbri telefoniraamatu kollaste lehekülgede kärpest „Värbamine" (recruiting)
See on teie valik ja teie tulevik

THE CANADIAN ARMED FORCES

Canada

SPORT

Uus jalgpallitäht Portugalist

Viinis toimus finaal Euroopa karikale jalgpallis Müncheni ,,Bayerni" ja Portugali ,,Porto" vahel. Kõik olid kindlad sakslaste võidus, kuna ,,Bayern" kuulub maailma parimate meeskondade hulka. Kuid suure üllatusena võitis mängu ,,Porto" 2:1. Vähe sellest. Võitja meeskond andis jalgpalli maailmale uue tähe nimega Paolo Futre, kellest sai üleöö rahvuslik kangelane. Ta ei löönud küll kumbagi kahest väravast, kuid tegi tõhusa eeltöö mõlemale. Kohe pärast mängu lõppu hakkasid rikkad Itaalia klubid talle tegema ahvatlevaid pakkumisi. Kuid paar päeva hiljem ta sõlmis kolmeaastase lepingu ,,Portoga". Kohalik rahvas poleks talle kunagi andestanud äraminekut mujale.

Võiduvärava lõi ,,Portos" mängiv brasiillane Juary, kes selle eest sai kilogrammi kulda, väärt 21 tuhat dollarit. Ja meeskonna igale mängijale anti võidupreemiana 40 tuhat dollarit! ,,Porto" üllatusvõit avas klubile tee teistele tähtsatele matshidele. Üks neis on nn. ,,Super Cupi" finaal, kus vastaseks on Euroopa riikide karikavõitjate turniiri võitja, Amsterdami ,,Ajax". Selle järel seisab ees sõit Jaapanisse, kus tavakohaselt detsembris tuleb kohata Lõuna-Ameerika parimat klubimeeskonda võistluses klubide maailmameistri nimele.

Spordiuudiseid Eestist

Kergejõustikuhooaja esimestel võistlustel Tallinnas näitas head vormi alguse kohta Eesti rekordi omanik 400 m tõkkejooksus Marek Helinurm. Ta võitis esikohad aladel, mis ei ole just tema erialadeks — 100 meetris 10,8-ga ja 400 meetris 47.9-ga.

o

Sotsis kümnevõistlejate üleliidulisel jõuproovil maailmaklassilise tulemusega 8322 punkti üllatanud tallinlane Andrei Nazarov püstitas sealjuures ka uue Eesti rekordi 110 m tõkkejooksus ajaga 13,88 sek.

o

20. mail heitjate seeriavõistlustel Tallinnas tehti mitmed heast klassist tulemused. Naiste kettaheites ületas Elju Kubi esmakordselt tänavu 60 meetri joone. 63.86-ga jäi tal Eesti rekordist puudu ainilt pool meetrit. Aivar Räni viis vasaraheites hooaja tippmargi 72.12-ni. Enam kui see tulemus rõõmustas aga tema seeria: tippheitele lisaks neli heidet üle 71 meetri.

o

N. Liidu meistrivõistlustel aerutamises esines osavõtnud eestlastest kõige edukamalt Tiit Tikerpe kanuuvõistlustel. Ta võitis hõbemedali 500 meetris ühemehekanuul. Kena lisa 1984 ja 1985. aastal võidetud pronksmedalitele.

„Võitmatu" Moses kaotas

Edukaimaks kergejõustiklaseks jooksualadel on ameeriklane Edwin Moses, maailmarekordi 47,02 omanik 400 m tõkkejooksus. Pärast seda, kui ta 26. augustil 1977 kaotas sakslasele Harald Schmidtile, võitis ta 122 jooksu järjest — 107 finaali ja 15 eeljooksu. Kuid ükski toredus ei kesta igavesti, ükskord tuli tal vastu võtta kaotus ka. Ja see juhtuski maikuu lõpus võistlustel Madriidis, kus ta sai lüüa kaasmaalaselt 21-aastaselt Harriselt. Ajad — 47,56 ja 47,69.

Harris oli mullu maailmas kolmandal kohal ja seekordne 47,56 oli ta uus isiklik rekord ning annab talle kõigi aegade edetabelis neljanda koha. Ainult Moses, Schmid ja Philips (USA) on temast olnud kiiremad. 1984. a. olümpiamängudel võitis ta hõbemedali.

Mosese 122 võitu järjest ei ole n.ö. ,,maailmarekordiks". See kuulub rumeenlanna Iolanda Balasele, kes 1950—1960 naiste kõrgushüppes võitis järjest 180 esikohta.

Sada tuhat jooksis San Franciscos

Viimastel aastatel laialdase kuulsuse omandanud San Francisco tänavajooks Bay to Breakers (Lahest Murdlaineteni) toimus 76-ndat korda 17. mail rohkem kui saja tuhande osavõtjaga. Seda 12-ne km pikkust jooksu peetakse kõige suurema kaasategijate arvuga sportlikuks ürituseks maailmas.

Stardijoonel oli esimene rida reserveeritud rahvusvahelise nimega sportlastele, siis paarkümmend rida edejärjestatud (seeded) jooksjatele. Järgnesid registreeritud jooksjad numbritega — neid oli sel aastal 75.000. Lõpuks tulid või hiljem liitusid jooksuga sõrkijad. Neid arvati olevat helikopteritelt tehtud arvestuse kohaselt 25 kuni 35 tuhat.

Tänavajooksu võitis ülekaalukalt Arturo Barrios Mehhikost, kes on praegu üks paremaid pikamaajooksjaid sellel kontinendil. Naistest tuli esikohale olümpia-pronksi võitja maratonis '84 Rosa Mota Portugalist.

Võitjad said 30.000-de dollarilise sportauto — BMW ja kaks maailmareisu piletit kahele inimesele. Barrios kasutab neid pulmareisuks.

Samasugune tänavajooks, praegu veel palju väiksem, toimub igal aastal Sydney's, Austraalias. San Francisco jooksu võitja saab järgmise aasta jooksule Austraalias aukülalise kutse koos sõidupiletiga. Sama austus kaasub jooksu võitjale Sydney's vastupidises suunas. Möödunud aasta Austraalia tänavajooksu esimene jäi sel aastal San Franciscos neljandaks.

Varematel aastatel on esimese 500 kuni 1000-nde jooksja nimed ja ajad jäädvustatud. Sel aastal raalid registreerisid ja järjestasid esimese kümne tuhande jooksja tulemused. Vastav nimistu ilmus tänavajooksu korraldanud S.F. Examiner'i veergudel järgmise päeva hommikul. Jälle midagi esmakordselt maailmas.

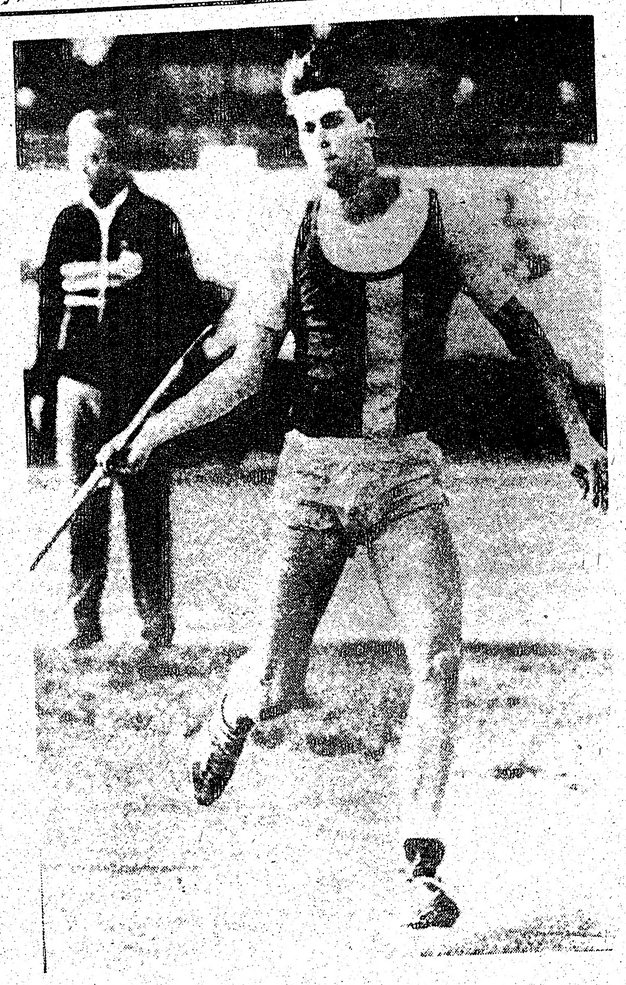

Uus maailmarekordimees odaviskes tshehh Jan Zelezny (85.20 m)

EERIK LAIDSAAR

NOORSÕDUR PENSION

JUTUSTUSI SÕDURIELUST

49.

— Sõitis külla kartuleid tooma, härra leitnant. Need said meil eile otsa.

— Pliuhkam? Vusterhausen?

— Liini parandamas, juba hommikust saadik, härra leitnant!

Ohvitser paneb meeskonnalehe lauale ja vaatab Pensioni otsa, kes oma laitmatu valvelseisakuga on tõepoolest eeskujulik sõdur.

— Telefoniühendust siis, tähendab ei ole?

— Just nii, ei ole, härra leitnant. Torm lõhkus selle öösi ära.

Samal hetkel Pensioni parem käsi libiseb tasahilju selja taha. Ettevaatlikult kobavad sõrmed, kuni nad on leidnud lauanurgal seisva telefoni. Väike, osav nõks ja see, mida Pension äsja leitnandile kinnitas telefoni suhtes, on tõepoolest õige.

Igaks juhuks tuleb kindlustada oma positsioon kõigekülgselt, seda strateegia algreeglit tunneb Pension ülihästi. Sest mine tea, järsku see pikk, see Kootjalg hakkab kahtlustama.

Kuid pikk nähtavasti usub.

— Lähen laagrisse, ütleb ta. Keetke mulle kuuma teed selleks ajaks, kui ma tagasi tulen. Ja pidage meeles — hobune olgu rakkes.

— Kuulen, härra leitnant!

Kootjalg läheb. Astub säärsaabastes läbi rinnakõrguse hange, kuni jõuab jalgteele, mida mööda hakkab vapralt sammuma laagri poole, näkkupeksva tuisu eest pead sügavale sinelikrae varju tõmmates.

Sa tuline jutt ja suletutt, ahastab Pension üksi jäädes. Ta sammub kiiresti ruumi ühest nurgast teise, nagu metsloom puuris. Noo nüüd — nüüd on kõik mokas. Nüüd ta läheb laagrisse, see pikk, näeb, et saekaatri juures pole ühtki hinge, kaablilao ees pole kedagi, muidugi revideerib ta siis ka talli ja leiab, et seegi on üksi. Oi saianael ja kapralipael, kõik kroonuvarad valveta — sellest tuleb alles ports mis on ports!

Tõepoolest, kas või istu praegu siiasamasse maha, otse justament keset põrandat ja kuku nutma!

Niikaugele asi seekord siiski ei lähe. Järsku seesama norutav ja ahastav Pension jääb seisma poolel sammul kui tulp, lööb endale käega vastu laupa ning ta silmisse ilmub kummaline säde. Ohoo! Hurraa! Veel pole kadund kõik, laulis Carl Robert Jakobson. Üles, madjar, isamaa kutsub!

Ja ta kutsub väga ägedasti. Paistab, et on kole häda käes sel isamaal. Sest see pikakoivaline ja tavaliselt nii laiskade liigutustega kapral on järsku muutunud nagu tulesädemeks. Üks-kaks-kolm on tal vildid jalas, sinel ja postikasukas seljas, püss käes. Esikus, pimedas nurgas seisab suusapaar. Ja hetk hiljem peatub tuiskki hekteks, et vaadata, kes on see kummaline saks, kes tulist-kiiru suuskadel laagri poole kihutab. Otse, kõige sirgemat teed üle jõe ja põldude.

3.

Leitnant Kootjalg, olles sammunud mööda maanteed Tammiku silla juurde, pöördub laagriteele. Vaikselt ja mahajäetuna tukuvad barakid, uksed-aknad laudadega kinni löödud. Sirgetel teedel valendavad mehekõrgused lumehanged. Kahtlane kraam, mõtleb ohvitser. Ei siin näe põrmugi selle järgi välja, nagu liiguks kuski mõni valvur. See tähendab, noojah, tuisk matab ju küll kõik jäljed, aga küllap siin viilitakse vist ka üsna mehemoodi. Mine tea, kus nurgas kükitab see saekaatri valvur. Võib-olla magab koguni kuski varjulises sopis. No siis läheb alles põrguks!

Leitnant Kootjalg lähenes saekaatrile. Seal seisab valvur, kasukakrae üles keeratud, püss kõigile vahiteenistuse reeglitele vastavalt käel.

Seis! karjub valvur juba eemalt. Siis aga nähes, et tegemist ohvitseriga, võtab ta valvelseisaku.

— Kes Te olete? pärib Kootjalg.

— Reamees Taaniel Jalakas, härra leitnant. Valvepostil saekaatri juures. Valvata on... Leitnant lööb käega. Pole vaja pikka raportit sellise koerailmaga. Valvuri kõmisev pass vaikib.

— Kustkohast saab siit kõige paremini kaablilao juurde? küsib ohvitser.

— Siit ringi, juhatab valvuri pass. Teiselt teelt vasemale pöörata. Otse minnes on kraavid ees ja sillad-purded lume all, kes neid leiab. Kõige kindlam, jah, on minna mööda sedasama teed ja siis pöörata vasemale.

(Järgneb)

Ki

Doktor Zhivag

Mõned nooruseelamused kestavad läbi aegade. Tarvitseb tulla mõnel välisel tõukel ja need elamused kerkivad uuesti pinnale.

Mäletan üht päeva üliõpilasaastatest. Meid kutsuti äkki loengutelt ära, pidime minema aulasse, pidime kuulama Juhan Smuuli loengut. Vähemalt tunni jooksul rääkis kirjanik meile sellest, kui paha inimene on Boriss Pasternakk ja kui vastikult nõukogudevastane on tema teos ,,Doktor Zhivago". Kui autoriteetne seltsimees lõpetas, siis tuli aeg küsimusteks. Vanema kursuse matemaatikaüliõpilane, kes meile — noorematele — eelkõige poksijana oli tuntud, küsis:

,,Aga miks ikkagi seda raamatud ära ei trükitud? Rahvas oleks lugenud ja ise raamatu kvaliteedi üle otsustanud?"

,,Kuulge, normees, laske ikka meil otsustada, mis sobib rahvale lugemiseks ja mis mitte," oli Smuul kategooriline.

Aeg läks ja Zhivago aina kummitas. Kuulsime, et tuli film (käisin seda paar aastat tagasi Pariisis vaatamas)ja saime kuulda muusikat sellest filmist. Saime kuulda, et raamat on ka eesti keelde tõlgitud.

Ja siis see juhtus. Usutavasti oli see 1972. aasta suvel, kui üks tuttav teadlane andis mulle ühek ööks ,,Doktor Zhivago" eesti keelse tõlke fotografeeritu variandi. Keegi oli teinud foto A. Adsoni ja M. Underi tõlke raamatust.

See oli omapärane öö. Romaa ise jättis mu suhteliselt külmaks jah! hea kirjandus, aga ,,loode tud" vastalisust ei osanud sea kuidagi leida. Oli ju kõneldud, teos on lausa antikommunismi k siraamat!

Lummasid luuletused. Dokt Zhivago luuletused Marie Unde tõlkes. Oli tunne, et astud kontak geeniusega, ei! kahe geeniuseg looja ja tõlkija on mõlemad se tiitlit väärt.

Järgmisel hommikul and

TRIINU kevadnumber

Eesti naiste ja kodude ajaki TRIINU numbritel on tava saanud tutvustada ajakirja kaa piltidel eesti kunstiaardeid. Tä vusel kevadnumbril on sell Konrad Mägi värvirik ,,Saaremaa ranna motiiv".

Toimetaja veerul ajakirja Au raalia toimetaja Leonida Linds kirjeldab aastavahetusel Sydn toimunud Eesti Päevi ja kut kahe aasta pärast Melbou isse jälle noortega kohtuma.

Ajakirjas on avaldatud EE Sydney Jaani koguduse õpe H.H. Lüdigi jutlus, kirj Helga Nõu ,,Eesti Vabariigi tapäevaks 24. veebruaril 198 Ivar Grünthali ,,Lydia Koidu Betti Alverist", Ilse T ,,Ühest Austraalia eesti rest (Helani Levand), TRI vestlus ,,Ühest u eestikeelsest vaimu sisuga raamatust", Epp A Marta Kivik ,,Kaisa sai vaba

s tshehh Jan Zelezny

nise aasta jooksule
alias aukülalise kutse koos
iletiga. Sama austus kaasub
võitjale Sydney's vastupi-
suunas. Möödunud aasta
alia tänavajooksu esimene
aastal San Franciscos nel-
ks.
ematel aastatel on esimese
uni 1000-nde jooksja nimed
d jäädvustatud. Sel aastal
registreerisid ja järjestasid
se kümne tuhande jooksja
used. Vastav nimistu ilmus
ajooksu korraldanud S.F.
iner'i veergudel järgmise
hommikul. Jälle midagi
kordselt maailmas.

dega kinni löödud. Sir-
d mehekõrgused lume-
m, mõtleb ohvitser. Ei
järgi välja, nagu liiguks
tähendab, noojah, tuisk
d, aga küllap siin viili-
emoodi. Mine tea, kus
kaatri valvur. Võib-olla
arjulises sopis. No siis

ähenes saekaatrile. Seal
rae üles keeratud, püss
eeglitele vastavalt käel.
juba eemalt. Siis aga
vitseriga, võtab ta val-

pärib Kootjalg.
el Jalakas, härra leitnant.
juures. Valvata on . . .
Pole vaja pikka rapor-
Valvuri kõmisev pass

ab siit kõige paremini
b ohvitser.
tab valvuri pass. Teiselt
a. Otse minnes on kraa-
rded lume all, kes neid
jah, on minna mööda se-
öörata vasemale.

(Järgneb)

kirjandus • kunst • muusika

Doktor Zhivago ärkab ellu

Mõned nooruseelamused kestavad läbi aegade. Tarvitseb tulla mõnel välisel tõukel ja need elamused kerkivad uuesti pinnale.

Mäletan üht päeva üliõpilasaastatest. Meid kutsuti äkki loengutelt ära, pidime minema aulasse, pidime kuulama Juhan Smuuli loengut. Vähemalt tunni jooksul rääkis kirjanik meile sellest, kui paha inimene on Boriss Pasternakk ja kui vastikult nõukogudevastane on tema teos „Doktor Zhivago". Kui autoriteetne seltsimees lõpetas, siis tuli aeg küsimusteks. Vanema kursuse matemaatikaüliõpilane, kes meile — noorematele — eelkõige poksijana oli tuntud, küsis:

„Aga miks ikkagi seda raamatud ära ei trükitud? Rahvas oleks lugenud ja ise raamatu kvaliteedi üle otsustanud?"

„Kuulge, normees, laske ikka meil otsustada, mis sobib rahvale lugemiseks ja mis mitte," oli Smuul kategooriline.

Aeg läks ja Zhivago aina kummitas. Kuulsime, et tuli film (käisin seda paar aastat tagasi Pariisis vaatamas)ja saime kuulda muusikat sellest filmist. Saime kuulda, et raamat on ka eesti keelde tõlgitud.

Ja siis see juhtus. Usutavasti oli see 1972. aasta suvel, kui üks tuttav teadlane andis mulle üheks ööks „Doktor Zhivago" eestikeelse tõlke fotografeeritud variandi. Keegi oli teinud fotod A. Adsoni ja M. Underi tõlkeraamatust.

See oli omapärane öö. Romaan ise jättis mu suhteliselt külmaks: jah! hea kirjandus, aga „loodetud" vastalisust ei osanud sealt kuidagi leida. Oli ju kõneldud, et teos on lausa antikommunismi käsiraamat!

Lummasid luuletused. Doktor Zhivago luuletused Marie Underi tõlkes. Oli tunne, et astud kontakti geeniusega, ei! kahe geeniusega: looja ja tõlkija on mõlemad seda tiitlit väärt.

Järgmisel hommikul andsin fotod tagasi. Kui nad lõplikult kulunud pole, siis rändavad nad kodumaal tänini perest peresse.

Ja nüüd tuletatakse doktorit uuesti meelde. Loen Sirbist ja Vasarast:

„Boriss Pasternaki 100. a. juubeli eel.

NSVL Kirjanike Liidu juhatuse sekretariaat tühistas 19. veebruaril k.a. NSVL Kirjanike Liidu presiidiumi otsuse 1958. aastast Boriss Pasternaki väljaheitmise kohta Kirjanike Liidu liikmeskonnast. Mõni päev enne oli B. Pasternaki kirjanduspärandi komisjoni esimene istung komisjoni esimehe A. Voznessenski juhatusel.

1988. aasta jaanuarinumbris kavatseb ajakiri Novõi Mir (vahemärkus: ajakirja nimetus kõlaks eesti keeli — Uus Ilm!) alustada B. Pasternaki romaani Doktor Zhivago avaldamist. Plaanitsetakse koostada mälestustekogumik B. Pasternakist, avaldada tema kogutud teosed, avada B. Pasternaki majamuuseum. UNESCO-le tehakse ettepanek kuulutada 1990. aasta — B. Pasternaki 100 aasta juubeli aasta — Pasternaki aastaks".

Loen ja muigan: gorbatshovlikku „avameelsust" jälle kuhjaga. Ja küünilisust ka: geeniuse pärandi Komisjoni esimeheks kuulutatud konjunktuurne „kremli ööbik" Voznessenski!

Ja tagasi mõteldes tahaks küsida:

„Kas Pasternakki laimanud Juhan Smuul heidetakse nüüd posthuumselt ENSV Kirjanike Liidu liikmeskonnast välja?"

Ja ühe ettepaneku tahaks ka nõukogudelastele teha:

„Kuna nüüd kujuneb moeasjaks Doktor Zhivago väljaandmine rahvuskeeltes, siis võiks Eesti Raamat avaldada Adsoni-Underi tõlke ning Rein Ristlaan võiks kaaluda tõlke autorite pärjamist Nõukogude Eesti preemiaga."

A. VAHTRA

Leerieelsete grupp Peetri kog. pühapäevakooli lõpuaktusel. Pildil vasakult Vaiki Taul, Kairi Taul, Sylvia Rajaste ja Andrea Heinmaa. Foto: H. Oja

TRIINU kevadnumber

Eesti naiste ja kodude ajakirja TRIINU numbritel on tavaks saanud tutvustada ajakirja kaanepiltidel eesti kunstiaardeid. Tänavusel kevadnumbril on selleks Konrad Mägi värvirikas „Saaremaa ranna motiiv".

Toimetaja veerul ajakirja Austraalia toimetaja Leonida Lindsaar kirjeldab aastavahetusel Sydneys toimunud Eesti Päevi ja kutsub kahe aasta pärast Melbourne' isse jälle noortega kohtuma.

Ajakirjas on avaldatud EELK Sydney Jaani koguduse õpetaja H.H. Lüdiği jutlus, kirjanik Helga Nõu „Eesti Vabariigi aastapäevaks 24. veebruaril 1986", Ivar Grünthali „Lydia Koidulast, Betti Alverist", Ilse Tultsi „Ühest Austraalia eesti noorest (Helani Levand), TRIINU vestlus „Ühest uuest eestikeelsest vaimuliku sisuga raamatust", Epp Aruja, Marta Kivik „Kaisa sai vabaks!", Peeter Lindsaare jutustuse „Emaarmastuse" dramatiseering „Noor armastus", Ellen Pärna „Seitse aastat eesti laulu Canberras", Margot Timmermanni „Eesti lapsed Sydneys", Helga Limbergi „Adelaide Eesti Seltsi Naisring", Leida Pajuri „Meie laulust ja töödest tõuseb ja elab vabade eestlaste maa!", segakoori 35. aastapäevaks. Aire Kolbre-Salmre „Eesti kirjandus täienduskooli õppekavas", Liisa Lindsaare „Mälestusi Kõrgem Kunstikool „Pallasest", Hella Peinari „Kui saabus talv" ja Aino Nurk-Reinmaa „Minu esimene eesti kleit" ja „Kümme aastat eesti raadiot Lääne-Austraalias".

Käsitöö ja kodumajanduse alal on andnud tööjuhiseid Anne Liis Klemmer, Anne Kurovsky, Hille Tohner, Ellet Wain, Hilja Aun, Linda Liigand. Hilja Jukkumilt „Retsepte igast ilmakaarest". Ilukirjanduslikus osas J. Liivi luuletus „Isamaale", edasi toimetuse oma nurk ja mitmeid eestluse viljelejaist tehtud fotod.

Ilmus „kunsti leksikon"

Möödunud aastal ilmus Eesti Keele ja Kirjanduse Instituudi väljaandel R. Parise & E. Endi „Kunsti leksikon", hind rkr. 250:— + saatekulu.

Raamatut saab tellida aadressil: Institutet för estnisk sprak- och litteraturforskning, Finska Institutionen, Stockholms universitet, S-106 91 STOCKHOLM.

Rootsis on raamat saanud hea vastuvõtu ja on kapitaalseks teoseks omal alal.

Luuletaja Jaan Kaplinski Stokholmis

Metroo poolt korraldatud koosviibimisel 14. aprillil Stokholmis esines kodumaalt Rootsi sõitnud luuletaja ja kultuurikriitik Jaan Kaplinski.

Külalist tervitas ja tutvustas kuulajaskonnale kirjanik Raimond Kolk, andes ka põgusa ülevaate Jaan Kaplinski loomingust ja luuletaja isiksusest.

Jaan Kaplinski oma pikemas sõnavõtus esitas oma-enda vaatekohti tema kui luuletaja arengu kohta. Tal ei olevat õiget pilti iseendast, pigemini sooviks ta „endast lahti saada". Noorus on kulgenud kahe maailma vahel — üheltpoolt vanema generatsiooni jutustused minevikust, teiseltpoolt ametlik paatos ja silmakirjalikkus. See on sundinud teda hakkam välja mõtlema uut maailma. Ta luulet võiks iseloomustada kui üksildase inimese katset leida elavat maailma.

Luuletaja esinemist kuulati innukalt ja avaldati talle korduvalt entusiastlikku kiitust, korduvalt ka esitatud humoristlike luuletuste puhul.

Õhtu süvendas veendumust, et kodumaa kultuurielu teotahe ja tase selle tippudes on kõrge.

Humoreske ja külajutte

Arvi Moor, Koer ja nukk. Jutustusi ja humoreske vanas külajutu vaimus. EKK, Lund 1987. 211 lk.

Kolmekümnendail aastail sai Eestis tuntuks Tallinnas olev Ülemaalise Eesti Noorsoo Ühingu Tallinna Osakonna kirjanduslik sõpruskond. Toimisid tihedad kirjanduslikud sündmused, anti välja ajakirja „Eesti Noorus". Organisatsiooni palgaliseks sekretäriks oli Arvi Moor, kes kirjandushuvilisena ka ise katsetas kirjutamisega. Tema esimene humoresk „Moodne leiutis" kanti ette Hugo Lauri poolt. Aktiivse grupi tegevuse vastu oli laialdane huvi ja nende humoorikas looming leidis tähelepanu ka raadiosaadetes.

Arvi Moor on pagulasaastail olnud tegev Rootsis mitmes kultuuriorganisatsioonis ja ajalehe „Eesti Päevaleht" juures. Ta on kirjutanud paar näidendit, mis seal ka lavale toodud. Eestis tavaks olnud humoreskid ja vested on jäänud tahaplaanile, kuigi neljakümne aasta jooksul on ilmunud suur arv töid, mida ta nimetab jutustusteks ja humoreskideks vanas külajutu vaimus; neist on nüüd saanud iseseisev raamat „Koer ja nukk".

Eesti külajutt pärineb J.V. Jannseni ajakirjanduslikust kõrvaltegevusest. Peamiselt ajalehtedes ilmunud lood pidid olema ühiskonnast, mida lugejaskond läbinisti tundis, ja see oli sajandivahetuse aegne eesti külaelu. Selle läheneti sageli huumorikullase pilguga, kerge satiiriga ja groteesksusega teiste inimeste nõrkuste nägemisel ja kirjeldamisel.

Muidugi oli iseseisvuseaegne eesti külajutt arenenud ja muutunud nagu oli allaheidetud rahvaski saanud oma maa peremeheks. Uus ühiskond avas laiad aspektid nii maa- kui ka linnaühiskonna elu vaatlemisel, ja nendes olevate inimeste kohanemisel. Eestis olid vested väga populaarsed raadioprogrammides ja ÜENÜTO grupp hakkaski neid kirjutama tõlketööde tõrjumiseks ja vältimiseks.

Arvi Moori kogutud jutustused on kirjutatud siiski maapaos, aga need näitavad kuivõrd on kirjanik püsinud iseseisvuseaegses maamiljöös, kuivõrd elavalt ja tänapäevaselt jutustab ta 30-ndail aastail olnud elust. Need on mõneti irooniliste sugemetega, naerva pilguga nähtud, sellejuures ei puudu neis siiski inimeste käsitlemisel autori elukogemustega saadud psühholoogiline sügavus, ka grotesksselt kirjeldatava taga on inimpsüühe keerukas masinavärk ja selle mitmesugused väljenduslaadid.

24 kergesti loetavat lugu rahvalikult mõistetavas vaimus ja laadis on meeldivaks eestikeelseks lugemisvaraks selles seni paguluses vähe viljeletud zhanris. Inimsaatused ja olukorrad on sageli olenevad vaid juhusest, mõnest seigast, mis osutub otsustavaks kirjeldatava eesmärkidele taotlemisel. Lugeja jälgib meeleldi neid huumoripäraseid lookesi, mida A. Moor ilmse ladususega jutustab.

Raamatus on illustratsioonideks üks Endel Kõksi pliiatsijoonistus ja kuus Hugo Lepiku puulõiget, näitamaks, et ilukirjandusliku teose juurde kuulub ka kujutavkunstiline külg, harva kasutatav meie oludes.

HANNES OJA

Meeldetuletus

Eesti Teadusliku Seltsi Rootsis auhinnatööde võistlusele käesoleval aastal tuleb võistlustööd esitada hiljemalt 1. oktoobriks aadressil: Eesti Teaduslik Selts Rootsis, Box 92, 101 21 Stockholm, Sweden. Võistluse tingimused on avaldatud ajakirjanduses. Veelkordse informatsiooni saamiseks kirjutada samal aadressil või helistada tel. 08/16 33 38.

Ristsõna nr. 1375

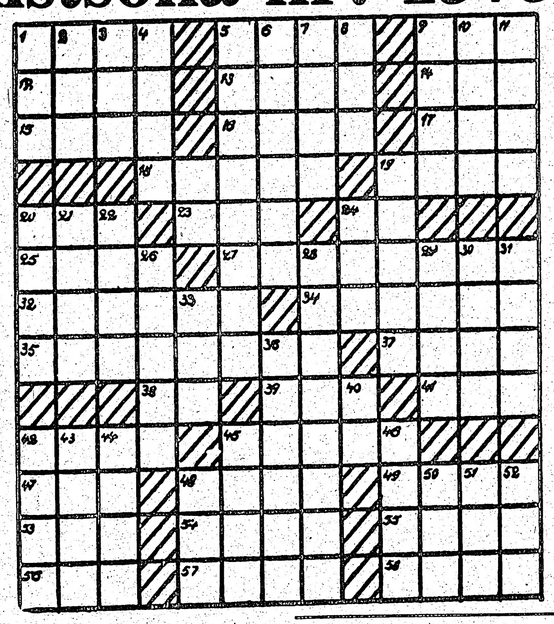

PÕIKREAD: 1. Võllapuu, 5. Vee toimel tekkinud väike pinnavorm, 9. Lühendmärk, 12. Naisenimi, 13. Magades, 14. Kuiv rohumaa, 15. Mitte väike, 6. Koha määrsõna, 17. Tükike — inglise keeles, 18. Lill, 19. Kerjus, 20. Kübar — inglise keeles, 23. Lühend loomaarsti tiitlis, 24. Kaks kõrvutiasuvat tähte, 25. Kitsas, peenike, 27. Poolitatud riik, 32. Sõbralikku, 34. Seal asuvad Hiina ja India, 35. Kunstvaik, 37. Omaaegne Eesti parim kiiruisutaja, 38. Asesõna saksa keeles, 39. . . Vegas, 41. Kolle, tulease, 42. Range, vali, 45. Jalakatted, 47. Koha määrsõna, 48. Slovakkia riigipea II maailmasõja aastail, 49. Viibisid, 53. Kolm sama konsonanti, 54. Rohkem, 55. On igal inimesel, 56. Eesti helilooja, 57. Kollane — saksa keeles, 58. Metsataim.

PÜSTREAD: 1. Küsimus, 2. Mõistus, 3. Naisenimi, 4. 1. dets. mässu ajal punaste poolt mõrvatud Eesti minister, 5. Omaaegne eesti ajaleht, 6. Vorm sõnast unistama, 7. Kehaosa, 8. Eestlane ühes võõrkeeles, 9. Pehme-vesine maa, 10. Irisemine, 11. Kaunistav ese, 19. Lihaste kramplik kokkutõmme, 20. Mitte hea, 21. Hüüatus, 22. Kuubi külg, 24. Tükk tervest, 26. Plaan, kavand, 28. Maa-alune matmispaik, 29. 1609 meetrit, 30. Ülev mõte, käändes, 31. Trepi osa, 33. Naisenimi. 36. Esimene sõna populaarse valsi nimes, 40. Isiklik asesõna, 42. Asula maal, 43. Mitte üles, 44. Sõjariist, 45. Pesemisel kasutatud aine, 46. Taani kirjanik, 48. VAikis — rootsi keeles, 50. Norra kirjanik, 51. Juhtub muinasjuttudes, 52. Teatud formaat.

RISTSÕNA NR. 1374
LAHENDUS

PÕIKREAD: 1. Churchill, 7. Aap, 9. Aadria, 10. Elas, 11. Imbi, 12. Aastad, 13. Koraal, 15. Usin, 16. Alpinism, 19. Probleem, 21. Jane, 23. Fookus, 24. Ideaal, 27. Date, 28. Nobe, 30. Tauniv, 31. Ets, 32. Kastrulid.

PÜSTREAD: 1. Cde, 2. Helios, 3. Ruslan, 4. Hiidlane, 5. Laba, 6. Laiali, 7. Arst, 8. Paadimees, 13. Kuupaiste, 14. Riho, 17. Pamflett, 18. Isak, 20. Laadik, 21. Joondu, 22. Numbri, 25. Elus, 26. Lava, 29. End.

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

Baltlased Läti

(Algus lk. 1)

Selle aja peale oli rahvahulk juba kasvanud umbes 3000-kuni-4000 inimeseni. Kuid tookord ei olevat kedagi arreteeritud.

Lõpuks olevat miilitsavõimudel õnnestunud rahvahulka laiali ajada, kuid järgmisel päeval (esmaspäeval) olnud noorukid jällegi platsis — nad istunud samba jalal ja laulnud demonstratiivselt läti rahvalaule. Tookord arreteeritud 11 demonstranti. Ning teisipäeval, kui rahvalaulude laulmine edasi kestis, arreteeritud veel üks nooruk — nimega Friedmanis. Ka toodud välja autod veekahuritega, et rahvast laiali ajada.

Nagu oma lehe eelmises numbris märkisime, toimusid lätlaste demonstratsioonid üle terve vaba maailma — näiteks Ottawas ja Montrealis toimusid need kell 7 hommikul; Los Angeleses olevat demo olnud isegi kohalikul „raekojaplatsil" kell 4 hommikul. Ka toimunud demonstratsioonid Stokholmis, Hamburgis, Münsteris ja Londonis.

Meile Kaliforniast saadetud kirja põhjal (Balti Vabadusliit, 12. juuni 1987) kuulutas USA Kongress 14. juuni „Balti Vabaduspäevaks" (Baltic Freedom Day). Kongressi-resolutsioon kutsub kõiki ameeriklasi üles, mälestama baltlasi kes küüditati surmalaagritesse Nõukogude Liidu okupatsioonivõimude poolt. „Balti Vabaduspäev" kuulutati USA Kongressi poolt esmakordselt välja aastal 1982 ja nüüd on seda igal aastal korratud.

Riia (ja teiste linnade) demonstratsioonid olid „Balti Vabaduspäeva" raames korraldatud.

Finn Carpet Care

PUHASTAME

seinast-seina, lahtiseid ja idamaiseid vaipu, mööblit ◦ auto sisemust ◦ kahjustusi üleujutamiste puhul, seinu ja põrandaid.

◦ Scotchgard ◦
kodudes ◦ kontorites

225-1749

Pentti *Peter*

Vabade Lätlaste Maailmaföderatsiooni president Olgerts Pavlovskis ütles ameerika ajakirjanikele: Me vaatame sellele demonstratsioonile kui avalikule väljakutsele Gorbatshovi „glasnost"-poliitika suhtes.

ONTARIO PÜHITSEB!

CANADA DAY 1987

21 aupauku Kanada Kuningliku Suurtükiväe, Torontos VII Rügemendi korraldusel

Metropolitan Toronto Ambulance Services Display

Rafael's Mariachi Band

Second Fiddle

Borgy's Banjo Reunion

Burlington Teen Tour Band

Tsirkuse klaunid

Karastavad joogid

George Kash ja tema Octoberfest Express

Õhupallidest skulptuurid

Panda Dance Theatre

Jong Park Tae Kwon-Do

Synconna Steel Band

Dominion Dancers

Professor Futz ja tema Band of Nuts

Miimid

Mustkunstnikud

Kideo

5¢ Hot dogs

TULGE OSAVÕTMA!

Kolmapäeval, 1. juulil 1987.
Kella 11 kuni 3 päeval
Queen's Park parlamendi hoonete ees.
(College ja University)

The Honourable David Peterson
Premier and Minister of Intergovernmental Affairs
Ontario

Kirjanike kokkutulek

Nõukogude

Moskva on mitmel kor
siooni — PEN Klubisse —
jaid. Need taotlused ei ole
põhikirja tõttu, mille alus

1985.a. suvel, millal võ
enesele Eesti PEN Kesk
sekretäri ülesanded, küsisin
Marinos toimunud konvere
Nõukogude Liidu vasta
püüdluste kohta sele
Rahvusvahelise PEN Klubi to
selt presidendilt, rootsi kirjan
Per Wästbergilt. Ta vastas
Nõukogude Liit on liikmeks
miseks huvi ilmutanud.
esitanud seejuures
omapoolseid tingimusi ja vä
muu hulgas, et PEN tegevat
janduse küsimustele keskend
se asemel liigselt poliit
Wästberg ütles selle k
omapoolse reageeringuna —
transkribeerin helisalvestuse
„Meie omalt poolt vas
sellele, et seni kuni maail
praeguses olukorras ja sõna
dus nii paljudes kohtades
surutud, oleme sunnitud
oma tahtmist tegelema ka s
asjadega, mida teie nimetate
tikaks, kuid mida meie v
kirjanduse kaitsemisena."

Rahvusvahelise PEN
sekretär, prantsuse kirjanik
andre Blokh, kel selle apar
tegeliku juhtijana on piira
ajaline mandaat, tõi meie toc
ses intervjuus eriliselt esile
põhikirja, milles välistataks
sugune võimalus kirjanike
miseks valitsuse kontrollile
tähendab, et Nõukogude
kehtiv olukord, kus sealne
janike Liit on otsustajaks,
test kirjanikest võimalik
Keskus koostatakse ja
määratakse selle delegaat
on täielikult Rahvusvahelise
i põhikirja vastane. Te
korra kohaselt peab s
vähemalt 20 kirjanikku
algatuse kokku tulema ja e
siis Londonis paiknevale R
vahelisele PEN-ile soovia
oma vabalt valitud Kes
selle liikmeks astum
Vastuvõtmise küsimus tul
sustamisele PEN Kes
üldkogus toimuva hääle
teel. Sellesse kogusse ku
1928.a. peale ka Eesti
PEN Keskused. Need
mingid eksiilorganisatsi
vaid püsivalt Vaba Eesti

Eesti PEN Keskuse s
esisel.

inn Carpet Care

PUHASTAME

ast-seina, lahtiseid ja
naiseid vaipu, mööblit
sisemust • kahjustusi
jutamiste puhul, seinu ja
põrandaid.
• Scotchgard •
kodudes • kontorites

225-1749

ntti *Peter*

bade Lätlaste Maailmafödeooni president Olgerts
ovskis ütles ameerika ajakirele: Me vaatame sellele destratsioonile kui avalikule
akutsele Gorbatshovi
snost''-poliitika suhtes.

bulance

nion

t skulptuurid

Kirjanike kokkutulekult Lugaanos (1)

Nõukogude Liit koputab PEN Klubi uksele

Moskva on mitmel korral püüdnud pääseda kirjanike ainsasse rahvusvahelisse organisatsiooni — PEN Klubisse — olles selleks pinda sondeerinud ja saatnud kongressidele oma vaatlejaid. Need taotlused ei ole seni andnud tulemusi esmajoones kirjanike maailmaorganisatsiooni põhikirja tõttu, mille aluseks on sõnavabaduse täielik respekteerimine.

1985.a. suvel, millal võtsin enesele Eesti PEN Keskuse sekretäri ülesanded, küsisin San Marinos toimunud konverentsil Nõukogude Liidu vastavate püüdluste kohta seletust Rahvusvahelise PEN Klubi toonaselt presidendilt, rootsi kirjanikult Per Wästbergilt. Ta vastas, et Nõukogude Liit on liikmeks astumiseks huvi ilmutanud, kuid esitanud seejuures ka omapoolseid tingimusi ja väitnud muu hulgas, et PEN tegevat kirjanduse küsimustele keskendumise asemel liigselt poliitikat. Wästberg ütles selle kohta omapoolse reageeringuna — ma transkribeerin helisalvestusest — ,,Meie omalt poolt vastame sellele, et seni kuni maailm on praeguses olukorras ja sõnavabadus nii paljudes kohtades maha surutud, oleme sunnitud vastu oma tahtmist tegelema ka selliste asjadega, mida teie nimetate poliitikaks, kuid mida meie võtame kirjanduse kaitsemisena.''

Rahvusvahelise PEN Klubi sekretär, prantsuse kirjanik Alexandre Blokh, kel selle aparatuuri tegeliku juhtijana on piiramatuajaline mandaat, tõi meie tookordses intervjuus eriliselt esile PEN-i põhikirja, milles välistatakse igasugune võimalus kirjanike allutamiseks valitsuse kontrollile. See tähendab, et Nõukogude Liidus kehtiv olukord, kus sealne Kirjanike Liit on otsustajaks, millistest kirjanikest võimalik PEN Keskus koostatakse ja kes määratakse selle delegaatideks, on täielikult Rahvusvahelise PEN-i põhikirja vastane. Tegeliku korra kohaselt peab selleks vähemalt 20 kirjanikku omal algatuse kokku tulema ja esitama siis Londonis paiknevale Rahvusvahelisele PEN-ile sooviavaldus oma vabalt valitud Keskusega selle liikmeks astumiseks. Vastuvõtmise küsimus tuleb otsustamisele PEN Keskuste üldkogus toimuva hääletamise teel. Sellesse kogusse kuuluvad 1928.a. peale ka Eesti ja Läti PEN Keskused. Need ei ole mingid eksiilorganisatsioonid, vaid püsivalt Vaba Eesti ja Läti esindajad. Selle teeb võimalikuks Rahvusvahelise PEN-i põhikiri, mille alusel ei ole liikmeskeskuste suhtes määrav geograafiline asukoht, vaid nende kultuuri ja keele ruum.

Nagu teame, on Nõukogude Liidu survel püütud Eesti ja Läti PEN Keskusi varem mitmel korral likvideerida, viimati ettepanekuga lülitada nende liikmed Kirjanikud Eksiilis PEN Keskusesse. 1970.a. tegi Hollandi PEN Keskus koguni ettepaneku kõigi eksiilkirjanike PEN Keskuste elimineerimiseks soovitusega, et nende liikmed hakkaksid osalema oma asukohamaade PEN Keskustes. Eesti ja Läti PEN Klubide kaotamist õnnestus kord vaid üle noatera vältida tänu intensiivsele selgituskampaaniale, kus olid Eesti poolselt eriti energiliselt tegevad Londoni saadik ja PEN-keskuse liige August Torma ja selle juhatuse liikmed Aleksis Rannit ning Asta Villmann-Linnolt. Need õiguste eestvõitlejad on nüüd teatavasti kõik meie hulgast lahkunud. Eesti PEN-i nimekirjas on aga endiselt üle neljakümne liikme ja umbes niisama palju on neid ka Läti PEN Keskuses. Leedu ei ole kunagi oma PEN-i asutanud.

Seega tundus kaks aastat tagasi San Marinos, et olukord on muutunud enam-vähem stabiilseks. Torm Eesti ja Läti PEN Keskuste ümber näis olevat vaibunud. New Yorgi kongressile jättis Nõukogude Liit oma kutsutud vaatlejad saatmata, ning ka Hamburgis olid idabloki huvide põliste kaitsjatena Bulgaaria ning Ida-Saksamaa esindajad.

Nüüd — PEN-i viiekümnendal juubelikongressil, mis toimus Shveitsi ,,Itaalia ja retoromaani keelte Keskuse'' korraldusel Lugaanos 10.-17. maini — olid aga Nõukogude Liidu vaatlejad jälle kohal.

Avastasin selle asjaolu kohale jõudmisel delegaatide ametlikust nimekirjast, kus Nõukogude hääle- ja sõnaõiguseta vaatlejatena olid toodud Genrich Borovici ja Vitaly Korotici nimelised isikud. (Nendes võib ka häälikulisi ebatäpsusi olla, kuna mitmete esindajate nimed olid loetelus valesti kirjutatud.)

,,Mis võiks olla Nõukogude esindajate eesmärgiks?'', küsisin Rahvusvahelise PEN-i praeguselt presidendilt, Briti kirjanikult ja kriitikult Francis King'ilt.

Ta kehitas õlgu ja ütles, et Nõukogude vaatlejad avaldasid soovi jutuajamiseks tema ja sekretär Blokhiga. See pidi toimuma järgmisel päeval juhul kui töökava seda võimaldab. Kongressi lõpu eel intervjueerisin Francis King'i Ameerika Hääle raadiosaadete jaoks ja ta ütles kokkuvõttes: ,,Nõukogude esindajad avaldasid põhimõtteliselt soovi PEN Klubisse astumiseks, kuid läbirääkimised on praegu alles sissejuhatavas faasis. Nemad esitasid mõningaid tingimusi meile ja ka meil on loomulikult nende suhtes omapoolseid tingimusi. Tundub, et Nõukogude Liidus on viimasel ajal kirjanike olukord mõneti parenenud, kuid liberaliseerimine peab ulatuma palju kaugemale enne kui Nõukogude Liitu vastuvõtmine võiks kõne alla tulla. Mõningaid kirjanikke on vanglast vabastatud, kuid teisi viibib veel trellide taga. Väga oluline on siin ka väljaännu küsimus, mille takistamatu võimaldamine on iga valitsuse kohustuseks oma rahva vastu. Kui aga arvestada praegust ,,glasnosti'' poliitikat, näib olevat tegemist esmakordse juhuga, kus Nõukogude Liidul on vähemalt väljavaateid rahvusvahelisse kirjanikeorganisatsiooni pääsemiseks juhul kui sealne liberaliseerimine peaks edasi arenema, ütles Rahvusvahelise PEN Klubi president Francis King.

Kui viisin jutu Nõukogude Liidu poolt esitatud tingimuste juurde, ütles King et soovitakse mitte ainult ühte Nõukogude Liidu keskust, vaid eraldi keskusi iga Nõukogude Liidus kõneldava keele kohta. Siin mõtles King ilmselt peamisi, liiduvabariikides kõneldavaid keeli, kuid ka see tähendaks seda, et Moskva nõudmiseks on vähemalt 14 PEN Keskust.

,,Kas on üheks tingimuseks ka Eesti ja Läti vabade PEN Keskuste elimineerimine?'', tõstatas see iseenesest küsimuse.

,,Seda otseselt ei nimetatud, kuid te ju teate, kuidas sellega asjad on. Ilmselt on see nende sooviks'', ütles King ja lisas, et see küsimus tuleks muidugi otsustamisele demokraatlikul alusel PEN'i Üldkogus. President märkis, et üks Nõukogude vaatlejatest — Borovic — oli kirjanik, kelle näidend on praegu laval New Yorgis ja teine massilise leviga kultuuriajakirja ,,Ogonjok'' toimetaja.

Kui Kingi seletus oli mõneti inglaslikult reserveeritud, kuigi korrektne ja realistlik, ütles PEN-i ,,Kirjanikud Vanglas Komitee'' äsjavalitud uus esimees, Rootsi PEN Keskuse president, kirjastaja dr. Thomas von Vegesack, kelle päritolu juured ulatuvad Lätisse, helisalvestatud usutluses täiesti kindlalt, et tema veendumusel ei saa Eesti ja Läti PEN Keskuste likvideerimine Nõukogude Liidu liikmeksastumise tingimusena ühelgi juhul kõne alla tulla. Ta ütles end põhimõtteliselt tervitavat Nõukogude Liidu astumist PEN Klubisse, kuid seda ainult olukorra tekkimisel, kus kirjanikud saavad Nõukogude Liidus tõepoolest ise vabalt oma organisatsioone asutada ilma valitsuse sekkumiseta ja mis puutub paljukõneldud ,,glasnosti'' siis selle kohta ütles Thomas von Vegesack juba oma aktsepteerimiskõnes delegaatide foorumil, et kirjanike kohtlemise suhtes piirdub see praegu küll ainult propagandaliste taotlustega. Ta tõi näiteks ühe Läti poeedi, kes Nõukogude sunnitöölaagrist vabastamise järele hiljuti küsis teda omal ajal süüdi mõistnud prokurörilt, kas ta on nüüd rehabiliteeritud ja ta õigused taastatud? Sellele oli prokurör vastanud: ,,Teil ei ole mingeid õigusi. Me lasksime teid vabaks ainult sel põhjusel, et teie vangistuses pidamine ei teeni praeguses olukorras enam meie huvisid''

Michael Scammell, kes astus ,,Kirjanikud Vanglas Komitee'' esimehe ametist tagasi ja valiti Rahvusvahelise PEN-i üheks aseesimeheks, nendib põhiliselt sama oma aruandes kirjanike kohta, keda peetakse vangis vaid sellepärast, et nad kirjutasid oma südametunnistuse hääle kohaselt. Ta märkis, et selliseid kirjanikke on praegu maailmas 338 — nelikümmend kaks nendest Nõukogude Liidus ja lisas:

Kirjanike vabastamise kohta Nõukogude Liidus on vaatlejate tähelepanekul esinenud seni kindel muster. Üldiselt on vabaks lastud peamiselt vene aktiviste, kelle nimed on Lääne ajakirjanduses üldtuntuks saanud nende suhteliselt soodsa juurdepääsu tõttu Moskvas töötavaile välisajakirjanikele.

Nende vabastamine toob kaasa kõige suuremat publitsiteeti Läänes. Vange teistest liiduvabariikidest (Leedu osaliselt välja arvatud), ei ole koheldud sugugi sellise vastutulekuga. Samuti peetakse endiselt vangis usulisi aktiviste''.

Kõike kokku võttes tundub olukord olevat üldjoontes järgmine: Nõukogude Liit püüab ,,glasnosti'' suituskatte varjus Rahvusvahelisse PEN Klubisse pääseda ja edasine oleneb suurel maaral ühelt poolt Moskva edasistest sammudest sõnavabaduse ja inimõiguste alal, ning teisalt PEN Keskuste ning Rahvusvahelise PEN-i juhatuse võimest teha selget vahet tõelise liberaliseerimise ja vaid n.n. ,,kosmeetiliste vahendite'' vahel Nõukogude Liidus. Võib ju tõesti tekkida olukord, kus Nõukogude võimud annavad lubaduse moodustada omal maal PEN Keskused kirjanike omal valikul, kuid selle tõelevastavuse kontrollimine oleks ehk veelgi raskem kui paljukõneldud relvastuskontrollikokkulepete tuvastamine.

Nagu PEN Klubi president varjamatult väljendas, on nüüd Moskval esmakordselt väljavaateid sissepääsuks ja Lugaanos delegaate küsitledes jäi nende ridade kirjutajale mulje, et Nõukogude Liidu aktsepteerimisele on küllaltki suur põhimõtteline toetus. Kas sellega ühenduses oldakse valmis Eesti ja Läti iseseisvusaegseid seid PEN Keskusi välja hääletama, on praegu veel vastuseta küsimuseks.

ILMAR KÜLVET

(Järgneb)

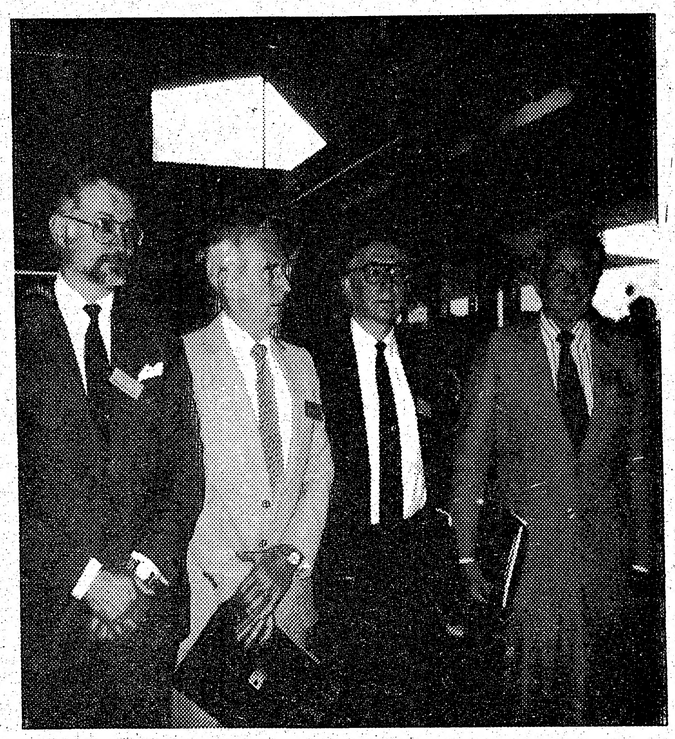

Eestlased Lugaanos Rahvusvahelise PEN Klubi juubelikongressil. Vasakult: Peeter Puide, Arved Viirlaid, dr. Mardi Valgemäe ja Ilmar Külvet. Foto: Vaike Külvet

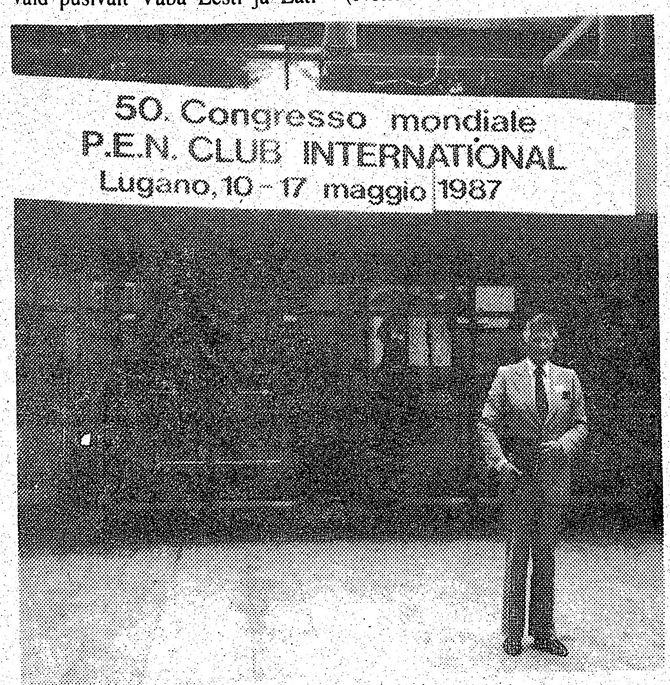

Eesti PEN Keskuse sekretär Ilmar Külvet kongressihoone esisel. Foto: Vaike Külvet

Resultaat valimiste käigu ajal

Nagu selgub Lääne-Euroopa ajalehtede kontrollimisest 1940-nda aasta okupatsioonivalimiste ajal Baltikumis, olid valimistulemused nendel saadaval juba valimiste käigu ajal.

Nii avaldas briti leht ,,Manchester Guardian'' 15. juulil a. 1940 sõnumi valimistest, mis Leedus toimusid 14. juulil:

— Shveitsi raadio teatas eile õhtul, et Leedus valiti 79 rahvasaadikut, kellest 80 protsenti kuuluvad kommunistlikku parteisse.

Sõna ,,eile'' näitab, et tulemused pidid välja antud olema juba enne häältelugemise lõppu, seega võimatult kiirelt.

EPL

Waldheim paavsti juurde audientsile

VATIKAN (UPI) — Austria president Kurt Waldheim läheb paavst Johannes Paulus II juurde ametlikule audientsile 25. juunil, teatati Vatikanist. Rohkem üksiasju ei antud, kuid kuna see on ametlik visiit, siis võetakse Waldheim arvatavasti vastu riigipeale kohaste auavaldustega.

67-aastast Waldheimi on korduvalt süüdistatud sõjaaegsetes kuritegudes juutide küüditamisel Kreekast ja partisanide likvideerimisel Jugoslaavias. Kui ta Austria presidendiks valiti, boikoteeriti teda paljude teiste maade valitsuste poolt. 27. aprillil keelati talle USA-sse reisimine. See on esmakordne juhus, kus Ameerika valitsus on keeldunud ühe sõbraliku riigi presidenti oma maale sisse laskmast.

See otsus halvendas suhteid Austria ja USA vahel nii kaugele, et Austria kutsus Washingtonist ära oma suursaadiku. Ning mitmelt poolt on oletatud, et N. Liit teadis Waldheimi „mustast minevikust" ja kasutas seda tema ÜRO peasekretäriks olemise ajal väljapressimisvahendina. Arahüpanud N. Liidu päritolu ÜRO abisekretär Shevtshenko kinnitas, et Waldheim oli „väga pehme" nõukogude ametnike vastu ÜRO koosseisus. USA luure agentuuride väitel muutus ÜRO peakorter Waldheimi ajal nõukogude spionaazhi pesaks.

Nüüd arvatakse, et paavsti otsus Waldheimi ametlikult vastu võtta halvendab suhteid ameerika juutide ja katoliiklaste vahel ning paavsti külastus Sünagoogide Nõukogule USAs, mis pidi toimuma septembris, võidakse tühistada.

Kuulus sõjaaegne foto, mis näitab leitnant Waldheimi (vasakult teine) Jugoslaavias partisanidevastasel sõjakäigul aastal 1943. Vasakult esimene keegi Itaalia armee ohvitser, vasakult kolmas saksa Wehrmachti ohvitser, vasakult neljas Jugoslaavia sakslastest moodustatud „Prinz Eugen" relva-SS diviisi komandör kindral Phleps, kes hiljem lennuõnnetusel surma sai.

„Tallinna Festival" edukas

(Algus lk. 1)

gudel avaldanud (16. juuni numbris, lk. 12) siis ei läinud meil nende ära tundmine eriti raskeks, kuigi häälekõvendaja vahetevahel veidi tõrkus. Kandidaatideks olid: Karin Vähi, Lisa Abe, Tiina Huubel, Ingrid Jürman, Silvi Matsoo, Sandra Rannu, Liisa Soots, Ülle Träss. Ning seekord olid nad kõik rahvarõivais, igaüks ise maakonna omas.

Neil paluti vastata küsimustele eesti keeli — oli valida üks küsimus neljast võimalikust. Kõik paistsid valima variatsioonid kahest esimesest — milleks ma tahan saada kui ma suureks kasvan (õieti see oli, millist karjääri soovin endale valida, aga kirjamehel on ju ka väike nali lubatud) ning kuidas kavatsen oma tulevast suve (puhkust) veeta. Kõik vastasid soravas eesti keeles — mõned siiski veidi soravamalt kui teised. Ainult ühel noorel daamil paistis sõnadest puudus tulevat.

Vahepeal söödi jälle vorsti ja joodi õlut — ning siis tulid noored daamid lavale tagasi. Jälle sähvatasid kaameratuled ning lõpuks teatati väljavalitu nimi — uueks „Miss Tallinnaks" sai Liisa Soots!

Valik näis olevat populaarne, rahva hulgas keegi oma pettumust ei väljendanud. Kaelustati, raputati käsi, patsutati õlale. Ning siis mindi päevakorras (või õieti õhtukorras) edasi. Kuna aga nend ridade kirjutaja selle aja peale üpris ära väsima hakkas, pidi ta kesköö lähenemisel peomajast lahkuma.

Kuna Torontos on nüüd päriselt kirjakandjate streik kehtima hakanud, siis ei ole selle lehe trükki minemisel (ja lugeja kätte jõudmisel) veel rohkem andmeid saadaval Festivali lõpufaasi kohta. Kuid on arvata, et kõik läks hästi ja libedasti ning Kungla grupp teenis veidi Austraaliasõidu raha.

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

KURBUSES MÄLESTAVAD

Friedebert Kotisen'it

abikaasa LINDA
pojad HASSO
RODERICH
HANS
perekondadega
pojapoeg MART abikaasaga
naiseõed LUDMILLA
KAROLINE

Oma liiget

ltn.-vet.

Johannes Säägi't

sünd. 20. 07. 02
surn. 8. 06. 87

mälestab sügavas leinas

EESTI OHVITSERIDE-KOGU KANADAS

Armast tädi

Juline (Lully) Janson'i

sündinud oktoobris 1906 Eestis
surnud 15. juunil 1987 Tallinnas

mälestavad sügavas leinas

VÄINO TAEV
LEMBA DÜNA
HELGA GUTMAN perekonnaga
ÕIE PEHME perekonnaga
SUGULASED Eestis

Mälestus Sinust ei kustu!

VÄRVIMISTÖÖD
soodsa hinnaga
467-0936
465-0837

Noorpõlve kaaslast ja pärastist head sõpra

Johannes Säägi't

sündinud 20. juulil 1902 Kammeris, Tartumaal
surnud 8. juunil 1987 Torontos

mälestavad sügavas leinas

ALFRED ja LEIDA JURSS
AUGUST ja MARE JURS

Uus palvela Ridalasse

1983. aasta lõpul hävis tules Ridala baptistide palvela. Kogudus ei jäänud siiski lootusetult lööduks, vaid peagi alustati eeltöödega uue palvela ehitamiseks vana varemeile. Praegu ehitab palvelat terve eesti baptistide vendlus, kes üle maa tulevad kokku ehitama. Möödunud sügisel saadi hoone katuse alla, nii et laupäeval, 27. septembril toimus Ridalas nurgakivi panek.

Sündmuseks tuli kokku ligi paarsada inimest. Ühislaule saatis Haapsalu baptisti koguduse puhkpilliorkester. J. Nõlvak luges pühakirja teksti, V. Kaasik alguspalve ja H. Mäemets andis ajaloolise ülevaate Ridala koguduse kujunemisest. Ülempresbüter Ü. Meriloo luges teksti nurgakivi panekul ja luges ka ette Ridala koguduse täiskogu protokolli 8. aprillist 1984, kus üksmeelselt otsustati ehitada uus palvela, samuti vendluse protokolli, kus võeti esitatud otsus vastu ja kinnitati. Ta asetas pärast esitatava hoone Jumala hoolele andmist vaskkarbi dokumentidega müüri sisse, mille tööde juhataja H. Meri sisse müüris.

Ehitatav palvela on kogudusel kolmas. Esimene ehitati Kolila külla 1888, kuid see jäi peagi kitsaks ja otsustati uus ehitada, kättesaadavamasse, Haapsalu-Lihula maantee lähedale T. Laasi maaalale. See valmis aastal 1900 ja oli koguduse vaimulikuks koduks 83 aastat.

„USURÄNDUR"

Vaade Ridala uuele ehitusel olevale palvelale.

Nr. 47

KIRIKUD

EELK PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1
Õpetaja Andres Taul
Tel. kodus 483-4103
Tel. kiriku kantseleis 483-584
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. Kodus 283-9387,
kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

Pühapäeval, 28. juunil kell
homm. Usuteaduse Instituudi lõ
JUMALATEENISTUS. Ordin
ritakse H. Altosaar Montrealist
H. Anniko Winnipegist.

JUMALATEENISTUS pü
päeval, 5. juulil kell 11 hom
Teenib õp. E. Heinsoo. Jutlus
õp. Gustav Piir.

JUMALATEENISTUS pü
päeval, 12. juulil kell 11 hom
Teenib õp. A. Taul. Jutlustab
G. Piir.

Õp. A. Tauli kõnetunnid
mapäeval 9.30—12.00 ho
neljapäeva õhtuti 6—8.

Õp. Heinsoo on puhkusel
juunist kuni 1. juulini.

KANTSELEITUNNID te
päeviti kl. 10 h.—6 õ. ja n
päeviti kl. 12—3 päeval.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUD
383 Jarvis St., Toronto,
Ont. M5B 2C7
Õpetaja Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T
Tel. 624-6128 või 625-593
kirikus 923-5172
Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballsta

Pühapäeval, 28. juunil k
p.l. pühapäevane JUMALAT
NISTUS.

Pühapäeval, 5. juulil —
nädalalõpp,. jumalateenistus
ole.

Pühapäeval, 12. juulil k
p.l. pühapäevane JUMALAT
NISTUS.

Pühap., 19. juulil kel
homm. VABAÕHU-JUMA
TEENISTUS Jõekäärul.

Pühap., 26. juulil kell 5
pühapäevane JUMALATE
TUS.

Kiriku kantselei on avatu
japäeviti kella 10 homm. kun
la 4 p.l.

Õpetaja kõnetunnid teisip
kella 6—8 õhtul ja neljap
kella 2—8 õhtul.

KIRIKUD

EELK PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1
Õpetaja Andres Taul
Tel. kodus 483-4103
Tel. kiriku kantseleis 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. Kodus 283-9387,
kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

Pühapäeval, 28. juunil kell 11 homm. Usuteaduse Instituudi lõpu. JUMALATEENISTUS. Ordineeritakse H. Altosaar Montrealist ja H. Anniko Winnipegist.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 5. juulil kell 11 homm. Teenib õp. E. Heinsoo. Jutlustab õp. Gustav Piir.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 12. juulil kell 11 homm. Teenib õp. A. Taul. Jutlustab õp. G. Piir.

Õp. A. Tauli kõnetunnid kolmapäeval 9.30—12.00 homm. neljapäeva õhtuti 6—8.

Õp. Heinsoo on puhkusel 17. juunist kuni 1. juulini.

KANTSELEITUNNID teisipäeviti kl. 10 h.—6 õ. ja neljapäeviti kl. 12—3 päeval.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
383 Jarvis St., Toronto,
Ont. M5B 2C7
Õpetaja Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172
Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühapäeval, 28. juunil kell 4 p.l. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Pühapäeval, 5. juulil — pikk nädalalõpp, jumalateenistust ei ole.

Pühapäeval, 12. juulil kell 5 p.l. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Pühap., 19. juulil kell 11 homm. VABAÕHU-JUMALATEENISTUS Jõekäärul.

Pühap., 26. juulil kell 5 p.l. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Kiriku kantselei on avatud neljapäeviti kella 10 homm. kuni kella 4 p.l.

Õpetaja kõnetunnid teisipäeviti kella 6—8 õhtul ja neljapäeviti kella 2—8 õhtul.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St.,
Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallinbrook Rd.,
Scarborough, Ont.

JUMALATEENISTUS on pühap., 28. juunil kell 1.30. Teenib õpetaja A. Jalonen.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis.

TORONTO EESTI SEITSMENDA PÄEVA ADVENTKOGUDUS
804 Broadview Avenue
(allmaaraudteejaama vastas Eesti Maja poole). Abijutlustaja telefon 626-3417.

Laupäeval, 27. juunil on kirik suletud laagri koosoleku tõttu Oshawas.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Pühapäeval, 28. juunil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenivad H. Promm ja E. Saraoja.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS
21 Swanwick Ave.
Tel. 698-5645
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Pühapäeval, 28. juunil kell 11 homm. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Solist Marilyn Müller. Lastekirik.

Kell 2 p.l. KOGUDUSEKOOSOLEK.

Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Laulab naistrio. (Buss Eesti Kodust kell 1.15 p.l.)

Teisip., 30. juunil kell 11 homm. pensionäride ja vabade palvetund.

Pühap., 5. juulil kell 11 homm. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Tunnistused. Laste kirik.

Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Valdeko Kangro. Solist Rael Laur. (Buss Eesti Kodust kell 2.15 p.l.)

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488
Jaan Andreller
943 Broadviev Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R3
tel. 429-7984

„VABADUSE KUULUTUSE"
raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 28. juunil kell 10 homm. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb J. Andreller.

Kell 11 homm. koguduse aastapäeva JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid. Laulab segakoor, pasunakoor.

Kell 6 õ. JUMALATEENISTUS. J. Andreller. Tšellosoolod.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik
(Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2
Tel. 483-2478 ja 1-527-0410

Pühapäeval, 28. juunil kell 15.00 VABAÕHU—JUMALATEENISTUS Hõbe talus (Hwy 48 & Royal Beach Road).

ÕPETAJA KÕNETUNNID: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus, 501 Davisville Ave., Torontos. Igal esmaspäeval kell 18.00—19.00 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel. 527-0410.

Underi tõlkija suri Soomes

18. jaanuaril suri Soomes, Oulus sealse gümnaasiumi kauaaegne inglise keele õpetaja ning õpikute autor Aimo Rönkä, kes on saanud tuntuks Marie Underi luule soomendajana.

Eesti keele oskuse omandas ta eesti lektorite juhatusel peetud rahvaülikooli kursusel. 1978.a. võitis ta päevalehe „Kaleva" ja Oulu Ülikooli korraldatud Underi tõlgete võistluse. Samal aastal ilmunud valikkogu „Puutarha syksy" (Viljapuuaia sügis) sisaldab 14 Aimo Rönkä poolt tõlgitud Underi luuletust.

Marie Underi 100. sünnipäeval avaldas Oulu kirjastus „Pohjonen" täielikuma valiku „Avaran taivaan alla" (Lageda taeva all) A. Rönkä soomendusist. Selle raamatu 64 luuletust esindavad M. Underi erilaade ning loomisperioode. Tõlkija külastas poetessi aasta enne tema surma ning vahendas ka Eestisse viimased fotod Underist, kelle tõlkimist pidas lahkunu oma elutööks.

Armast

Karl Ardam'it

mälestab kurbuses

EESTI KODU PERE

Noorte sõpra

Karl Ardam'it

mälestab

GAIDLIPKOND „PÕHJALA TÜTRED"

PROVIDENT REALTY LTD. 656-0011 Realtor
695 ST. CLAIR AVENUE WEST, TORONTO, ONTARIO M6C 1B2
Kinnisvaravahendusfirma
Esindaja
Tiina (Nortmaa) Martjak
Tel. kodus 653-0599

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$60.—	$80.—
Poolaastas	$34.—	$44.—
Veerandaastas	$18.—	$23.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):
KANADAS:
Aastas $111.—, poolaastas $60.— ja veerandaastas $31.—
USA-s:
Aastas $115.—, poolaastas $62.— ja veerandaastas $32.—
VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $140.—, poolaastas $75.— ja veerandaastas $40.—
Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 centi
Pangatshekk või rahakaart kirjutada
FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata
VABA EESTLANE
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga.
(Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi: .....
Aadress: .....
.....
.....

Murray E. Newbigging Ltd.
Matusebüroo
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 23. juunil 1987 — Tuesday, June 23, 1987

Emadepäeva lavastuses „Kevade tulek kodumaal" osalejaid San Franciscos. Vasakult 1. rida: pr. Astrid Rehemets, pr. Malle Tzoumas, Toivo Rehemets, Andris Renss, Sherry Melville, Dima Tzoumas, Eric Wainright, jutustaja Kristi Luik, lavastaja Marje Luik ja pr. Raya Vinci. 2. rida: Tina Wainright, Lembit Beacher, Tony Teixera, Jackie Teixera ja Anneli Rehemets.

Emadepäeva kokkutulek Põhja-Kalifornias kujunes sel aastal rahvarohkeks. Ligemale 150 istus maitsekalt kaetud kohvilauas, mis oli korraldatud pr. Erna Tammaru poolt koostöös paljude abilistega. Peale laste esines San Francisco Segakoor Peeter Grüneri juhatusel Mati Otsmaa klaverisaatega. Foto: Arno Bender

VALVEARST NÄDALALÕPUL

27. ja 28. juunil
dr. T. Maimets, tel. 469-1322
1. juulil
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777
4. ja 5. juulil
dr. A. Rebane, tel. 461-6383
11. ja 12. juulil
dr. J. Marley, tel. 921-7777
18. ja 19. juulil
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

Uudiseid Friscost

Emadepäeva kokkutulekul seltsi uus esimees Mati Otsmaa rääkis juhatuse töökavast, milline on väga ulatuslik. Proovitakse taas ellukutsuda Eesti Täienduskool, alustada jälle skautlusega ja tahetakse veelkord pinda sondeerida San Francisco eestlastele oma kodu soetamise võimalustes.

Seltsi korraldusel toimus jaanipäeva tähistamine 13. ja 14. juunil Soome külas, Sonoma linnas San Franciscost põhjapool. Kavas ujumine, vee- ja võrkpallivõistlused, rahvatants, saunaskäimine ning laupäeva õhtul lõkketuli.

Austraalias toimuvaks laulupeoks müüa kiiresti uued Kadrina ja Kihelkonna RAHVARÕIVAD (suurused 20 ja 18). Samas müüa Emmaste pruudi ja Väike-Maarja SEELIKURIDED ning poolkromaatiline Estonia KANNEL.

Helistada 283-7919, Kivissaar

„VABA EESTLANE"

on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

Sündmuste kalender

• *8.—30. juunini Joseph D. Karrier Kunstigaleriis, 901 Lawrence Ave. W. E.K.K.T. Kanada kodakondsuse juubeli kunstinäitus.*

• *E.E.L.K. Usuteaduse Instituut 14.—28. juunini — Wycliffe College, Toronto Ülikoolis.*

• *Neljapäeval, 25. juunil kell 7.30 õ. Eesti Majas Stokholmi Eesti noortekoori külaliskontsert.*

• *Reedel, 26. juunil kell 7.30 p.l. Eesti Majas Eesti Kabaree Teater (Stockholm).*

• *26. juunil kell 7.30 Minkler Auditooriumis, Seneca College'i Finch Campus'es esineb Kalev-Estienne.*

• *Laupäeval, 27. juunil Seedrioru Suviharja-pidu.*

• *8.-15. augustil Seedriorul Eesti Kunstinädal.*

• *15.-23. augustini Kotkajärve Metsaülikool.*

Mihkli märkmik

Maailma suurim surnuaed

Kallid kamraadid!

Mul oli kunagi sõber, kes oli sõna tõsises mõttes naljameheks sündinud. Ajas mõnusat vigurijuttu ja seisis kaua noor, sest oli osanud sündida 29. veebruaril. Ikka meenub ta hästiteeseldud solvumine, kui tüdrukud olid ta sünnipäevakoogile 27 küünalt rivistanud. Mees raius kui rauda, et tema on ainult kuus ja kolmveerand aastat vana, kuigi endal oli ülikool ammu lõpetatud.

Välis-eestlus on mu sõbraga teataval määral ühte nägu, sest selle roosipõõsas on hakanud ka iga nelja aasta tagent õitsema. Kolm aastat veetakse globaalse eestluse põllule sõnnikut, küntakse ja külvatakse igas ilmakaares, aga neljandal peetakse ühes maailmanurgas uhket lõikuspidu ning talgulisi tuleb igast suunast. Vili ongi juba küpsemas, sest nagu lehest lugeda, on Mõisa-härra oma prouaga Melbourne'ist Ameerika mandril käinud moonakaid värbamas. Ettenägelik mees — ainult oma perega seda tööd juba läbi ei vii, liiatigi pea alaspidi turnides.

Minu kahemastiline kaljas on mõned head korrad ka Melbourne'i sadamas seisnud ja seetõttu võin sellele linnale Esto asukohana julgelt omapoolset reklaami teha. Sõbralik rahvas ja kange õlu — mida sa hing veel oskad igatseda! Mõisa Evaldit mäletan juba Belgia päevilt ja tema võluva nooriku kätt olen ma ka kängurumaa pinnal nii kaua peos hoidnud kui hea toon lubab. Türno-poiss oli ka meie kamba mees, aga see vana viil lahendas eestluse probleemi niiviisi, et kasvates endale tubli poja. Poeg Sven olevatki kuulu järgi Mõisa-saksu nende jänkiturneel saatnud, rahvale udupilte näidanud ja udujuttu ajanud.

Kõike seda lugedes ja kuuldes tekib soe tunne südamekooriku ümber, sest meie rahvuskultuuri kärusangad näivad olevat õigete meeste peos. Aga kui sõber Evald praegu käepärast oleks, siis annaksin talle siiski raasuke vennalikku nõu, sest kaugusest näeb silm asju, mida kahe jalaga keset möllu seistes ei ole aega tähele panna. Ma kingiksin talle pika piitsa nende jaoks, kes sõidavad sinna ilusasse linna, et esimesena loorberipärjasabas seista, kuigi äripäeval harrastavad ainult tuntud rahvussporti — sõbrale jala taha panemist. Ja nende jaoks, kes veedavad unetuid öid hirmus, et ehk sellel pidupäeval hinnatakse mõnd ausat töömeest.

Kas teate, kus asub maailma suurim surnuaed? Seal, kuhu on maetud kõik rakendamata jäänud talendid. Ja meie rahvas on niisuguse surnuaia jaoks liiga väike. Palju talenti läheb raisku seetõttu, et talendi omanik ei viitsi seda välja arendada. See on kurb. Teised ei raatsi oma välja arendatud talenti oma rahva heaks kulutada, ja see on veel kurvem. Kolmandad aga tõugatakse hoolimatult kõrvale, sest nad jäid mõnele isekroonitud keisrile ta karjääriredelil jalgu. See olukord ei tee enam kurvaks, vaid juba kurjaks. Lähem tulevik tõestab kindlasti, et pea-alaspidi-eestlus on sama jõuline kui kõik see, mida oleme varem näinud ja kogenud. Kuid kui mõni tühjade pükstega karjerist liig suure võimu oma kätte saab, siis võime ühel päeval nautida sussid-püsti-eestlust. Ja see, kallid sõbrad, on sootuks midagi muud.

Teie kurb-tõsine
VÄLGU-MIHKEL

Nalja

Vene parteiagitaator on aastaid töötanud Siberi urkas, lõppeks saab loa oma naisega sõita Moskvat vaatama. Nad istuvad Moskva restoranis ja tellivad suppi. Kui supikauss on laual, tõstab siberlane kaane supipotilt, uurib tükk aega toitu ja küsib ooberilt:

„Kas see supp on kahele?"

„Jah."

„Kuid miks on supis ainult üks kärbes?"

LINDEN
REAL ESTATE LTD., Realtor

• Mis on teie maja väärtus?

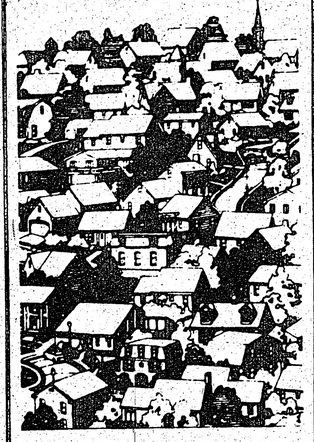

•Metro-Torontos ja ümbruskonnas tasuta hindamine.

Esindaja
ALEX KERK
kontoris 469-5118
kodus 447-2305
LINDEN REAL ESTATE LTD. REALTOR
1010A Queen St. E., Toronto, Ont. M4M 1K1

Wintario
THURSDAY, JUNE 18, 1987

NUMBERS	No. OF PRIZES	PRIZE VALUE
▲761459	1	$200,000
761459	4	100,000
·61459	45	1,000
··1459	450	100
···459	4,500	10
76145·	45	1,000
7614··	450	100
761···	4,500	10
·13888	50	1,000
13888·	50	1,000
2737··	500	100
·2737·	500	100
··2737	500	100
895···	5,000	10
·895··	5,000	10
··895·	5,000	10
···895	5,000	10

1 0 WIN'FALL
In order, in any position. 250,000 PRIZES
5 FREE TICKETS

Tähelepanu!

Kõik advokaat MART TARUMI käes olnud juriidilised dokumendid ja aktid on üle antud advokaat TÕNU TOOMELE.

Kui on mingeid küsimusi, siis pöörduge tema poole tel.785-5550